

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет
Кафедра української літератури

**Письменники Буковини в літературознавчій рецепції Володимира
Михайловського. Методичні рекомендації до теми**

(Кваліфікаційна робота)
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконала: студентка 6 курсу 601 групи
Спеціальності 014.01 «Середня освіта
(українська мова та література)»

Міхаєла АЛЕКСА

Керівник: доктор філологічних наук, професор

Богдан МЕЛЬНИЧУК

Рецензент: кандидат філологічних наук, асистент

Ольга МЕЛЕНЧУК

До захисту допущено

На засіданні кафедри української літератури

Протокол №_____ від _____ 2024 р.

Завідувач кафедри _____ доц. **Валентин МАЛЬЦЕВ**

Чернівці 2024

АНОТАЦІЯ

Алекса М. К. Письменники Буковини в літературознавчій рецепції Володимира Михайловського. Методичні рекомендації до теми. Спеціальність – 014 Середня освіта (українська мова і література). Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Чернівці, 2024.

У магістерській роботі на основі двох книг «Між страхом і любов'ю» та «На зламі» українського письменника і журналіста В. Михайловського проаналізовано погляди на творчість буковинських письменників, осмислена оцінка їхніх поетичних, прозових, літературно-критичних здобутків у літературознавчій рецепції відомого буковинця.

У сформульованій актуальності дослідження виокремлено важливість окресленої теми та її вивчення у закладах загальної середньої освіти, оскільки вона розширює уявлення про розвиток української літератури на території Буковини та знайомить з творчістю багатьох письменників.

У трьох основних розділах магістерського дослідження акцентовано увагу на життєво-творчій долі В. Михайловського, його участі в громадсько-культурному житті краю, особливостях літературного стилю письменника та деталізовано на змісті книг автора, в яких втілено його власні погляди на творчість Юрія Федьковича, Івана Бажанського, Дмитра Загула, Михайла Ткача, Тамари Севернюк, Віктора Максимчука, Оксани Довгань, Анни Душак, Івана Нагірняка, Віктора Косяченка, Богдана Мельничука та ін.

У методичному розділі досліджено різні підходи щодо вивчення української літератури, враховуючи інтерактивні та проєктні методи навчання. Зокрема наголошено на перевагах інтерактивних методів навчання, таких як дискусії, рольові ігри, проєкти й тематичні уроки. Окремо розглянуто проєктні методи навчання, включаючи дослідницькі та мультимедійні проєкти. Підкреслено важливість використання сучасних технологій у навчальному процесі.

Ключові слова: письменник, творчість, буковинський, поезія, проза, критика, оцінка, погляд, метод, аналіз, проєкт.

ANNOTATION

Aleksa M. K. Bukovina's writers in the literary reception of Volodymyr Mykhaylovsky. Methodical Recommendations for the Topic. Speciality – 014 Secondary Education (Ukrainian Language and Literature). Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. Chernivtsi, 2024.

The master's thesis, based on two books “Between Fear and Love” and “At the Break” by the Ukrainian writer and journalist V. Mykhaylovsky, analyzes views on the work of Bukovina's writers, meaningfully evaluates their poetic, prose, literary and critical achievements in the literary reception of the famous Bukovinian.

The formulated relevance of the study highlights the importance of the outlined topic and its study in secondary education institutions, since it expands the understanding of the development of Ukrainian literature on the territory of Bukovina and introduces the work of many writers.

The three main sections of the master's research focus on the life and creative fate of V. Mykhaylovsky, his participation in the public and cultural life of the region, the features of the writer's literary style, and detail the content of the author's books, which embody his own views on the work of Yuriy Fedkovych, Ivan Bazhansky, Dmytro Zagul, Mykhailo Tkach, Tamara Severnyuk, Viktor Maksymchuk, Oksana Dovhan, Anna Duschak, Ivan Nahirnyak, Viktor Kosyachenko, Bohdan Melnychuk, etc.

The methodical section explores various approaches to studying Ukrainian literature, taking into account interactive and project-based teaching methods. In particular, the advantages of interactive teaching methods, such as discussions, role-playing games, projects, and thematic lessons, are emphasized. Project-based teaching methods, including research and multimedia projects, are separately considered. The importance of using modern technologies in the educational process is emphasized.

Keywords: writer, creativity, Bukovinian, poetry, prose, criticism, assessment, view, method, analysis, project.

Кваліфікаційна робота ОР «Магістр» містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Міхаєла АЛЕКСА
(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. Життєвий шлях і творчість Володимира Михайловського	10
1.1. Біографічний нарис: Основні факти життя, освітній шлях і кар'єра.....	10
1.2. Творчий доробок: Аналіз ключових праць , що стосуються буковинських письменників. Способи відображення їх творчості.....	14
1.3. Суспільна активність В. Михайловського, вплив на розвиток української журналістики та літератури.....	17
Висновки до 1-го розділу.....	21
Розділ 2. Творчість буковинських письменників у контексті Володимира Михайловського.....	22
2.1. Вплив історичних подій на творчість письменників Буковини та їх відображення в працях В. Михайловського.....	22
2.2. Дослідження найвизначніших буковинських письменників в книгах В.Михайловського «Між страхом і любов'ю» та «На зламі» в історичному розрізі.....	24
2.2.1. Про Юрія Федьковича та газету «Буковина».....	24
2.2.2. Про Івана Бажанського.....	26
2.2.3. Про Дмитра Загула.....	28
2.3. Творчий шлях письменників Буковини в жанровому розрізі (поети, прозаїки, критики, різножанрові письменники).....	29
2.3.1. Поети.....	29
2.3.2. Прозаїки.....	39
2.3.3. Критики.....	40
2.3.4. Різножанрові автори.....	42
Висновки до 2-го розділу.....	45
РОЗДІЛ 3. Вивчення творчості буковинських письменників у закладах загальної середньої освіти.....	47

3.1. Аналіз навчальних програм: Які автори і твори включені до шкільних програм, методи їх вивчення.....	48
3.1.1. Аналіз діючих навчальних програм.....	48
3.1.2. Роль і значення творів буковинських письменників.....	50
3.1.3. Які автори і твори включені до шкільної програми вивчення літератури буковинського краю.....	51
3.2. Методи викладання: Різні підходи до вивчення літератури, включаючи інтерактивні та проєктні методи.....	53
3.2.1. Інтерактивні методи навчання.....	53
3.2.2. Проєктні методи навчання.....	54
3.3. Рекомендації для вчителів: Як можна поліпшити викладання творчості буковинських письменників на прикладі праць Михайловського.....	55
3.3.1. Як удосконалити процес вивчення творчості буковинських авторів.....	55
3.3.2. Чого не вистачає на уроках літератури з погляду вивчення буковинських письменників рідного краю.....	58
Висновки до 3-го розділу.....	61
ВИСНОВКИ.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	64

ВСТУП

Актуальність дослідження. Наша Буковина славиться талановитими та геніальними людьми минулого та сучасності. Серед них – Володимир Михайловський, видатний письменник, журналіст та громадський діяч, який багатогранною літературною та громадською діяльністю створив яскраві сторінки в історії краю.

Володимир Михайловський – заслужений журналіст України (1987), котрий першим на Буковині отримав це почесне звання, член Національної Спілки письменників України (2000), дипломант Міжнародного журналістського конкурсу (1982). Йому присуджено літературно-мистецьку премію імені Сидора Воробкевича за особистий внесок у розвиток української культури та мистецтва (2000), він лауреат обласної літературної премії ім. Івана Бажанського (2001), яку присуджено за внесок у розвиток рідного письменства, за вивчення і пропаганду творчості талановитого автора, учителя і новатора та першого фотоаматора на Буковині Івана Бажанського.

Тема дослідження є актуальною, бо, хоч в осмисленні спадщини Володимира Михайловського і присвячено певну увагу, вона поки що недостатня. Сьогодні ми стоїмо перед проблемою морального виховання особистості, а вивчення життєвого і творчого шляху письменників містить у собі значний виховний потенціал, який треба опановувати і використовувати в шкільній та вишівській практиці.

Мета роботи полягає у з'ясуванні зазначених творів В. Михайловського та інших буковинських літераторів для осмислення, з одного боку діяльності їхніх героїв загалом, а з другого – необхідно вирішити наступні **завдання**:

- здійснити аналіз літературної творчості В. Михайловського;
- визначити літературні засоби створення образів письменників Буковини в його творчості;
- узагальнити діяльність літераторів Буковини через вивчення творчості Володимира Михайловського.

- проаналізувати твори провідних буковинських письменників, включених до шкільної програми;
- оцінити методи викладання творчості буковинських письменників у школах;
- визначити вплив літературних творів на формування національної свідомості учнів.

Об’єктом дослідження є художні розповіді про письменників Буковини у творах Володимира Михайловського (книги «Між страхом і любов’ю» (2006), «На зламі. Роздуми про близьке й дороге» (2010)).

Предметом дослідження є характер змалювання письменників у творчості Володимира Михайловського.

У процесі виконання завдань роботи використовувалися такі **методи дослідження**:

- ✓ теоретичний
- ✓ емпіричний
- ✓ аналіз та синтез
- ✓ аналіз літературних джерел та навчальних програм
- ✓ порівняльний аналіз творів буковинських письменників.
- ✓ метод інтерв’ю з учителями та учнями для оцінки ефективності викладання літератури.

Наукова новизна дослідження полягає в узагальненому аналізі діяльності літераторів Буковини через вивчення творчості В. Михайловського та дослідження їх вивчення в закладах загальної середньої освіти.

Теоретичне значення роботи полягає в науковому осмисленні та окресленні значення діяльності буковинських літераторів та їх вкладу в збагачення літератури і мистецтва рідного краю.

Практичне значення: роботи полягає в тому, що результати дослідження можуть використовуватися для подальших наукових розвідок, а також при вивченні курсу «Література рідного краю» в ЗЗСО.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, поділених на підрозділи, висновків та списку використаних джерел. Загальна кількість – 65 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ І ТВОРЧІСТЬ ВОЛОДИМИРА МИХАЙЛОВСЬКОГО

Володимир Михайловський — одна з ключових постатей української журналістики та літератури, чия діяльність охоплює понад півстоліття. Він першим на Буковині став заслуженим журналістом України та автором багатьох художньо-документальних книг. Його творчість відображає глибокі переживання людей, їхні драми та тріумфи, а також сприяє формуванню національної свідомості українського народу.

Усе своє життя Володимир Михайловський присвятив журналістиці. Ця професія відкривала йому двері у світ людських характерів, манила щодня новизною подій, адже нерідко доводилось пропускати через власну душу та серце людські проблеми, біль і гіркоту буття. Тим не менш більше, 50 років Володимир Михайловський присвятив саме цій професії. Цілком природно для цієї людини було, сідаючи за чистий аркуш паперу чи за друкарську машинку, позбуватися ярма втоми та віддалятися від буденної суєти.

Як стверджував сам В. Михайловський, журналістика вчила його ретельно осмислювати життя. «Вона стрімко манила в день прийдешній, додавала впевненості, що і в завтрашньому дні обов'язково відкриє щось нове, досі не звідане» [17, с. 12], – сказав якось він.

Важливо розглянути життєвий шлях Михайловського, його творчий доробок, а також роль у розвитку української літератури, особливо в контексті буковинських письменників.

1.1. Біографічний нарис: основні факти життя, освітній шлях і кар'єра

Вивчаючи біографічні джерела, дізнаємося, що Володимир Михайловський народився 13 лютого 1939 року в селі Кадубівці на Заставнівщині в селянській родині. Відомо, що мати, Ганна Василівна, була

завідуючою дитячими яслами, а батько, Іларіон Миколайович – механіком, завідуючим майстернею місцевого колгоспу.

Відзначається, що, помітивши хист свого сина до читання літератури, батьки всіляко підтримували та заохочували його до навчання. Отож, після закінчення середньої школи у своєму рідному селі, 1956 року, він влаштувався на роботу електриком цукрозаводу «Хрещатик». Працював бібліотекарем у школі. Як обдарованого громадського кореспондента, його приймають до редакції Заставнівської районної газети «Прапор перемоги». Також юнак був інструктором Заставнівського райкому комсомолу.

Бажаючи навчитись володіти словом, майбутній журналіст у 1961 році вступив до Чернівецького державного університету на філологічний факультет. Навчанню у вузі допомагав досвід, набутий під час роботи в школі та в газеті. Його творчий хист яскраво проявився уже під час навчання. З 1961 року здібний студент починає свою журналістську кар'єру, працюючи власним кореспондентом тодішньої «Радянської Буковини».

Саме ця редакція газети стає місцем першої зустрічі В. Михайловського і Анатолія Добрянського. Будучи головою обласного літературного об'єднання письменників та очолюючи письменницький клуб і літстудію в Будинку офіцерів, А. Добрянський знайомить Володимира з відомими митцями, літераторами і поетами-початківцями. Пропагуючи художню літературу разом з письменницькими бригадами в Чернівецькій області, він ближче знайомить журналістів з буковинськими літераторами і такими відомими письменниками України, як Ю. Мушкетик, Ю. Збанацький, Д. Павличко. Майстри слова такої величини мали неабиякий вплив на письменницьку творчість Володимира Михайловського, який неодноразово був присутнім на їх літературних імпрезах. Михайловського та Добрянського поєднувала майже півстоліття дружба та спільність інтересів.

Про всю глибину їхніх відносин можна зробити висновок по тому, як, пізніше, по смерті Добрянського, редактор В. Михайловський напише на

сторінках відомого буковинського часопису рядки спогадів про свого друга і колегу: « ...Він був непересічним. Фанатично одержимим. Не маю найменшого сумніву, що недалеко той час, коли особливо гостро відчуємо, кого втратили... Нам не вистачатиме його відвертості, коли наша доля забажає пізнати глибіню і висоту Мистецтва, Літератури, Життя...І в студентській аудиторії, і на сцені театру, й у філармонії, де не одному з нас доводилось сповнювати свою душу його уроками Слова, у яких обстоювалися Доброта, Правда, утверджувалася наша любов до України...» [15, с. 3].

По закінченні третього курсу університету В. Михайловський три роки служить в армії, а після звільнення в запас продовжує навчання у вузі. Отримавши диплом, з головою занурюючись у життя міста та краю, стає дописувачем ще однієї чернівецької газети – «Молодий буковинець». Чернівецькі часописи стають для нього справжньою школою журналістики, а журналістика – сенсом життя.

Професія відкривала Володимирі двері у світ людських характерів, манила щодня новизною подій, незважаючи на те, що нерідко доводилось пропускати через власну душу та серце людські проблеми, біль і гіркоту буття. Тим не менш понад 50 років В. Михайловський присвятив саме цій професії.

О. Михайленко у статті «Людина професійного обов'язку і сильного духу – Володимир Михайловський» зазначає, що цілком природно для цієї людини було, сідаючи за чистий аркуш паперу чи за друкарську машинку, позбуватися ярма втоми та віддалятися від буденної суєти. Журналіст зазначав: «Журналістика вчила мене ретельно осмислювати життя. Вона стрімко манила в день прийдешній, додавала впевненості, що і в завтрашньому дні обов'язково відкрию щось нове, досі незвідане» [10].

У його журналістських матеріалах, йшлося не лише про буденні справи сьогодення, а й про пережите мільйонами людей у роки українських національно-визвольних змагань, страшного Голодомору, у час сталінських репресій, колективізації та боротьби на фронтах Другої світової війни... Довгий

час працюючи в журналістиці та спілкуючись зі свідками цих подій, він пізнавав існуючу реальність, історію краю та нашої держави. Михайловський підкреслював з природною йому інтелігентністю відстоюючи животрепінні питання України: «... Я пишу про добрих, мужніх, трудолюбивих людей – патріотів України. Хочу, щоб вони були помітними в історії творення Української держави, аби залишився приклад для тих, хто йде за нами і прийде після нас. Я переконаний, що в засобах масової інформації потрібно підносити просвітництво» [17, с. 17].

Цим і керується до сьогодні ще нещодавно очолюваний ним колектив. Журналістка Л. Черняк пригадує, як багатолітній редактор газети «Буковина» близько тридцяти років мужньо стояв на важкому редакторському посту, проводячи улюблену газету крізь політичні, економічні та житейські бурі і шторми, продовжуючи багато років звертатись до читачів газети «Буковина» як з гострим публіцистичним словом, так і з добрими та позитивними історіями про своїх краян [20, с. 9].

Крім публіцистичних статей, він починає друкувати свої нариси, оповідання, вірші та великі прозові твори. В одній редакції з В. Михайловським працював талановитий журналіст В. Дячков, який разом із колективом редакції стає першим рецензентом поетичних творів свого колеги. У статті «Долання крутизни» він, добре знаючи творчий шлях свого керівника, пише, що він віддавна утвердився як майстер публіцистичних оповідей і нарисів. Але його завжди вабила художня таїна слова. І навіть у газетних жанрах воно набувало у нього образного звучання. Тож цілком природньо, що, свого часу сміливо спробувавши перо в суто письменницькій царині, він одразу ж вийшов за межі літературного школярства.

Протягом своєї кар'єри він брав активну участь у громадських і культурних ініціативах, що сприяли розвитку української літератури і журналістики. Михайловський був свідком та учасником багатьох історичних

подій, таких як Голодомор, Друга світова війна та політичні репресії, що значно вплинули на його творчість.

1.2. Творчий доробок. Аналіз ключових праць, що стосуються буковинських письменників

Володимир Михайловський, заслужений журналіст України та лауреат кількох престижних премій, залишив значний слід у культурному житті країни. Його професійна діяльність, що охоплює понад півстоліття, свідчить про глибоку відданість журналістиці, яка для нього стала не лише роботою, а й сенсом життя.

Потрібно відмітити, що журналістика відкривала для Михайловського двері у світ людських характерів, давала можливість порушувати важливі соціальні питання і досліджувати історію свого народу. У своїх матеріалах він не лише висвітлював буденні справи, але й акцентував на трагічних подіях, таких як Голодомор та репресії, що стало свідченням його бажання зберегти пам'ять про минуле. Він писав про «добрих, мужніх, трудолюбивих людей», прагнучи підкреслити їхній внесок у творення української держави. Михайловський вважав, що через журналістику необхідно підносити культурну пам'ять, що є важливим для формування національної ідентичності [16].

Творчість Володимира Іларіоновича охоплює численні статті, нариси та книги, у яких він досліджує життя та творчість буковинських авторів. Його публікації відзначаються глибоким аналітичним підходом та щирим захопленням літературною спадщиною рідного краю. Творчий доробок Михайловського нараховує близько десятка книг, серед яких «На зламі» і «Між страхом і любов'ю», що є сплавом художньої прози та публіцистики, присвяченої минулому та сучасному.

Зауважимо, що початок XXI століття був позначений для Володимира Михайловського насамперед виходом трикнижжя «Між страхом і любов'ю» (2006), «На зламі» (2010) і «Мелодія білого смутку» (2013). Ними буковинець

вписав себе насамперед до когорти найкращих українських нарисовців нашого часу, серед яких – С. Плачинда, С. Колесник і ще кілька імен [17, с. 10].

Книга «Між страхом і любов'ю» (2006) містить понад півтора ста творів – це натхненний літопис Буковини через долі визначних і простих, але героїчних людей. Ця збірка отримала значну увагу критиків та читачів. У цьому виданні автор досліджує складні аспекти людської природи, емоцій, соціальних і духовних конфліктів. Книга охоплює теми, які балансують між двома сильними емоціями – страхом і любов'ю, через які розкривається людська душа в різних життєвих обставинах.

Значне місце у книзі посідають твори про митців буковинського краю, починаючи від актора Петра Міхневича і закінчуючи молодими нашими сучасниками. Книга є глибоким роздумом автора над пережитим та моральними цінностями. Видання містить 564 сторінки, вона складається з двох частин: в першій – описуються люди з унікальними долями, у другій – порушуються питання духовності та родинних стосунків, а також національної ідеї та патріотизму, героїзуючи тих, хто загинув за свободу України. Видання, випущене місцевим видавництвом «Букрек», містить згадки про Помаранчеву революцію і розраховане на широку аудиторію. За цю книгу Михайловський отримав Міжнародну премію імені Івана Франка. Степан Сапеляк, лауреат Національної премії України ім. Т. Шевченка, в своїй статті про цю роботу відзначив, що автор «боронить творчі істини та священні джерела проти словесної кон'юнктури і фальші», а також сміливо досліджує гіркий життєвий досвід [17, с. 8].

Михайловський, крім цієї книги, є автором багатьох художньо-документальних творів, у яких він майстерно поєднує літературну та публіцистичну манери написання. Серед них числиться збірка «На зламі». У збірці «Роздуми про близьке і дороге» (включена до «На зламі») автор осмислює важкі моменти української історії через призму людей, подій і власних переживань на зламі двох століть. У передмові літературознавець

Богдан Мельничук підкреслив унікальність цієї книги, зазначивши, що в ній зібрані твори, які Михайловський створив за останні три роки. На думку Мельничука, Михайловський є одним із найактивніших популяризаторів української національної ідеї, а його твори, такі як «Солодкий полин», «Гіркота на самоті» та «У відлунні Золотаревих дзвонів», відзначаються новелістичною напруженістю та високою читабельністю.

Зазначимо, що книги Володимира Михайловського стали своєрідним сплавом художньої прози і публіцистики про минулі і сучасні події, з глибокими роздумами над прожитим, над вищими чинниками людської моралі. У першій книзі ознайомлюємось не тільки з цікавими людьми, але й з незвичними долями, а деякі з них народжені ще раз. У другій книзі автором порушені проблеми духовного життя, родинних стосунків, патріотизму, утвердження української національної ідеї, вболівання за рідну мову, пошанівку тих, хто впав у боротьбі за волю України [15, с. 4]

Важливо підкреслити, що автор зосереджується на долях як видатних, так і звичайних людей, намагаючись показати їхній внесок у культурне життя України. Також він порушує питання національної ідентичності та відповідальності, вказуючи на важливість пам'яті про буковинських письменників, таких як Юрій Федькович, Іван Бажанський та Степан Кириляка.

Володимир Михайловський відобразив творчість буковинських письменників через глибокий літературознавчий аналіз, акцентуючи на їхньому внеску у формування національної та міжнародної літературної спадщини. Досліджуючи постать Юрія Федьковича, Володимир Михайловський підкреслював його роль як символу національного відродження на Буковині. Він зосереджувався на тому, як Федькович через свою поезію і прозу підтримував розвиток української національної ідентичності серед буковинців, працюючи над збереженням мови та культурних традицій.

У своїх творах Михайловський часто використовував компаративний метод, порівнюючи творчість буковинських письменників із іншими

європейськими та світовими літературними постатями. Це дозволяло йому продемонструвати, як письменники Буковини були інтегровані в загальносвітовий літературний контекст, зберігаючи при цьому свою унікальну ідентичність.

Володимир Михайловський часто звертався до біографічного підходу в аналізі творчості письменників, досліджуючи, як їхнє особисте життя, історичний контекст та соціальні обставини впливали на їхню літературу. Слід відмітити, що він створював літературні портрети кожного автора, наголошуючи на їхньому індивідуальному внеску та значенні для історії літератури.

Михайловський вважає, що творчість буковинських письменників є невід'ємною частиною української культури і що їхні досягнення мають бути збережені та популяризовані. Він писав: «Культура – це наша пам'ять, без якої неможливе існування нації» [17, с. 9].

1.3. Суспільна активність Михайловського, вплив на розвиток української журналістики та літератури

Володимир Михайловський активно підтримував молодих авторів, надаючи їм можливість публікувати свої роботи. Як критик, він аналізував літературні твори через призму соціально-політичних подій, що відбувалися в Україні. Його статті часто ставали приводом для обговорення важливих тем, таких як патріотизм, ідентичність і моральні цінності.

У статті Богдана Мельничука про Володимира Михайловського особливо підкреслюється його захоплення буковинськими письменниками та визнання їхньої важливості для розвитку української літератури. Михайловський активно досліджував творчість своїх попередників і сучасників, усвідомлюючи, що їхній внесок є невід'ємною частиною культурного надбання регіону.

Слід зауважити, що він не лише писав про видатних особистостей, але й виступав як їхній прихильник і популяризатор. У своїх нарисах Михайловський

порушував питання про те, як буковинські письменники впливали на формування національної свідомості, відображаючи багатогранність людських переживань та соціальні проблеми свого часу.

Потрібно відмітити, що Михайловський вважав за необхідне зберегти пам'ять про цих авторів, їхні досягнення та внесок у розвиток української культури. Завдяки його працям, ми маємо можливість відчувати зв'язок поколінь і зрозуміти, як творчість буковинських митців стала основою для формування літературного процесу в Україні.

Таким чином, стаття Богдана Мельничука висвітлює не лише життєвий шлях Володимира Михайловського, але й його глибоку повагу до буковинських письменників, що робить його особистість ще більш значущою в контексті української літератури [8].

У своїй діяльності Михайловський прагнув не лише популяризувати українську літературу, а й створити платформу для діалогу між авторами та читачами. Він вважав, що саме через літературу можливо донести до суспільства важливі ідеї та цінності, що формують національну свідомість.

Як зазначає професорка Надія Бабич у статті «Літературна спадщина Володимира Михайловського», – «Михайловський пише серцем і совістю, відображаючи генетичну причетність до своїх героїв». І як пише! Не стенографує, не копіює народне мовлення, а творить його. Думаю, що за цими текстами, їх діалогами, полілогами, монологамі колись писатимуть наукові праці про логіку, ритміку, характер емоційності, багатство лексики, способи організації фрази, мови буковинців XX-XXI ст.» [1, с. 126]. Це дозволяє читачам не лише зрозуміти факти, а й відчувати глибину емоцій і переживань, що стоять за ними.

Стаття Галини Мурмилюк «Володимир Михайловський – людина професійного обов'язку і сильного духу», присвячена пам'яті літератора, є цінним джерелом для аналізу ролі особистості в журналістиці та літературі України.

Слід підкреслити, В. Михайловський мав значний вплив на молодших колег, підтримуючи їхній творчий розвиток. Його дружба з відомими письменниками та митцями допомагала формувати літературне середовище в регіоні, створюючи сприятливі умови для розвитку української культури.

Потрібно виокремити також значення його творчості для сучасної української журналістики. Твори Михайловського, що охоплюють широкий спектр тем – від патріотизму до особистих переживань, – є важливими для розуміння історичних та соціальних процесів в Україні. Завдяки йому, читачі можуть не лише ознайомитися з фактами, а й відчутти глибину переживань та думок, що стоять за ними.

Отже, стаття Галини Мурмилюк не лише вшановує пам'ять Володимира Михайловського, але й висвітлює його значення як однієї з ключових постатей української журналістики. Важливо підкреслити, що його творчість та особистість залишаються актуальними і в сучасному контексті, сприяючи формуванню національної свідомості та культурної спадщини України [16].

Таким чином, Володимир Михайловський – важлива постать в українській культурі, чия діяльність стала основою для розвитку літератури та журналістики на Буковині. Його творчість і критична діяльність залишили слід у пам'яті Буковини. Завдяки своїм працям він сприяв популяризації творчості буковинських письменників і підкреслив важливість збереження культурної пам'яті. Михайловський залишається актуальним і в сучасному контексті, адже його ідеї про національну ідентичність та відповідальність продовжують надихати нові покоління.

За висновками науковців, нарисово-публіцистичні доробки Володимира Михайловського – яскрава, неповторна віха на шляху художньо-документальної літератури, яка творилася і твориться нині на теренах Буковини та всієї України». Твори та книги Володимира Іларіоновича написані «зрілим художницьким пером» і зроблені майже в кінематографічній манері. Вони іноді були сповнені драматизму, а іноді зачаровували читача народним гумором,

тому науковці і колеги по перу цінували Володимира Михайловського не лише як професійного журналіста, але й як досвідченого майстра Слова, письменника і поета з неповторним художнім почерком.

Творчість Володимира Михайловського – це не лише літературна спадщина, а й важливий внесок у формування національної свідомості українців. Його роботи відображають глибокі переживання та соціальні питання, актуальні для різних етапів історії України. Завдяки своєму таланту, Михайловський став голосом покоління, яке пережило численні кризи, але водночас зберегло надію і віру в краще майбутнє. Його література закликає до усвідомлення важливості пам'яті, гідності та відповідальності перед наступними поколіннями. Своім прикладом він показує, як мистецтво може бути потужним засобом для боротьби за правду і справедливість, а також для збереження культурної ідентичності. Творчість Михайловського залишає слід не лише в українській літературі, а й у серцях читачів, надихаючи їх на глибокі роздуми про життя, людяність і патріотизм.

У наступному розділі ми звернемося до творчості буковинських письменників у контексті Володимира Михайловського. Розглянемо визначні постаті, такі як Юрій Федькович, Іван Бажанський, Дмитро Загул та інші, проаналізуємо, як їхні твори відображалися у працях Михайловського.

Досліджуючи соціально-культурний контекст, ми з'ясуємо, як історичні події впливали на творчість цих авторів і як це відображалось у творчості Михайловського. Таким чином, ми зможемо краще зрозуміти місце та роль Михайловського в українській літературі та його зв'язки з іншими видатними представниками буковинської письменницької школи.

Висновки до 1 розділу

Отже, у цьому розділі досліджено біографію та творчу діяльність Володимира Михайловського, відомого українського письменника та журналіста. Тут висвітлено його освітній шлях, кар'єра та основні етапи життєвого шляху, що вплинули на його формування як літературної та суспільної особистості. Окрім цього, досліджено його ключові праці, які висвітлюють творчість буковинських письменників. Аналізується літературний стиль В. Михайловського та його внесок у розвиток української літератури. Останній підрозділ присвячений суспільній активності В. Михайловського. Розглядається його вплив на розвиток української журналістики та літератури. Висвітлюються його участь у громадських рухах, внесок у літературні та культурні заходи, а також роль у популяризацію творчості буковинських письменників. Наголошується на важливості його діяльності для формування національної свідомості та збереження культурної спадщини. Цей розділ забезпечує всебічний огляд життєвого шляху і творчості В. Михайловського, наголошуючи на його значущому внеску у літературне та суспільне життя України.

РОЗДІЛ 2

ТВОРЧІСТЬ БУКОВИНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ В ОЦІНЦІ ВОЛОДИМИРА МИХАЙЛОВСЬКОГО

2.1. Вплив історичних подій на творчість письменників Буковини та їх відображення в спадщині В. Михайловського

Буковина, розташована на перетині різних культур і народів, має унікальну історію, яка суттєво вплинула на її літературний розвиток. Протягом ХХ століття цей регіон пережив численні політичні та соціальні зміни – від імперського правління до радянського режиму, від війни до репресій. Творчість буковинських письменників не лише відображає ці трансформації, але й стає свідченням боротьби за національну ідентичність та культурну самобутність. Володимир Михайловський, один із найбільш видатних представників української журналістики та літератури, зіграв важливу роль у висвітленні цих проблем, аналізуючи творчість своїх сучасників через призму історичних подій.

Протягом ХХ століття Буковина зазнала значних політичних змін. Спочатку вона входила до складу Австро-Угорщини. З приходом Першої світової війни, а потім у міжвоєнний період, ситуація змінилася: територія стала частиною Румунії, а пізніше, після Другої світової війни, потрапила під радянське правління. Ці історичні події мали величезний вплив на соціальні структури, культуру та психологію населення.

В умовах політичних репресій Голодомору та боротьби за національну автономію, багато письменників виявляли бажання відобразити ці переживання у своїх творах. Кожен з них унікально інтерпретував історичні реалії, що в свою чергу, формувало їхні літературні шляхи.

Письменники Буковини, такі як Юрій Федькович, Іван Бажанський та інші, відзначались глибоким патріотизмом та відданістю своїй культурі. Їхні твори часто містили елементи фольклору, які підкреслювали регіональну специфіку та національну ідентичність. Наприклад, Федькович у своїй поезії порушував питання селянського життя, соціальної несправедливості та боротьби за права народу.

Такі теми, як пам'ять, втрати та національне самовизначення стали центром уваги багатьох авторів. Письменники висвітлювали проблеми повсякденності, показуючи, як історичні катаклізми вплинули на життя простих людей. Володимир Михайловський у своїх творах наголошував на важливості збереження національної культури в умовах зовнішніх загроз. У своїй журналістській діяльності він не просто фіксував факти, а глибоко вникав у психологію своїх героїв. Його твори, зокрема статті, есе та книги, стали важливими свідченнями емоційного та соціального життя того часу. Він висвітлював проблеми національної ідентичності, пам'яті та відповідальності.

У своїх творах Михайловський зумів зберегти пам'ять про трагічні події, намагаючись донести до читачів їх значення. Він не тільки описував факти, але й звертав увагу на глибину людських переживань, які стояли за ними. Наприклад, його твори про Голодомор та репресії стали важливими документами, які зберегли емоції та свідчення тих, хто пережив ці катастрофи.

Його статті часто піднімали важливі питання національної ідентичності, соціальної справедливості та пам'яті. Михайловський став голосом тих, хто не міг висловити свої думки, і його творчість залишила значний слід у культурному просторі України. Він умів поєднувати факти з емоціями, створюючи глибокі та проникливі образи, що дозволяло читачам краще зрозуміти історичні реалії.

Творчість буковинських письменників, позначена впливом історичних подій, знайшла своє відображення в творах Володимира Михайловського. Через призму його текстів ми можемо зрозуміти, як соціально-культурний контекст формував літературні традиції та підходи до відображення реальності. Михайловський залишив значний слід у пам'яті поколінь, ставши важливим носієм національної ідентичності та культурної спадщини. Його роботи продовжують бути актуальними і в сучасному контексті, адже вони нагадують про важливість пам'яті та ідентичності в умовах змінюваного світу.

2.2. Дослідження найвизначніших буковинських письменників в книгах В.Михайловського «Між страхом і любов'ю» та «На зламі» в історичному розрізі

2.2.1. Про Юрія Федьковича та газету «Буковина»

Стаття Володимира Михайловського «Сходження», опублікована в книзі «На зламі», відкриває нам двері у минуле нашої Буковини і присвячена виходу газети «Буковина». Літератор зізнається, що затривожилось його серце, коли перегортав пожовклі сторінки газети «Буковина», яка започаткувала себе і зголосилася світу 1 січня 1885 року. Він вважав, що ця газета – голос українського слова, що жадало згуртувати націю.

Одним з основоположників цієї газети був рідний нам усім, відомий письменник Буковини Юрій Федькович. Як стверджував В. Михайловський, газета «Буковина» взяла собі за мету поставити народ Буковини на вищий ступінь духовного і морального розвитку. А разом з тим, «на першому місці обговорювати справи, стоячі у тісній зв'язі з відношенням нашого народу і його рідного краю, Буковини.» [14, с. 266] , – описав літератор.

Отож, велику творчу спадщину залишила нам газета «Буковина», першим редактором якої був Юрій Федькович. За часів існування над часописом працювали: Павло Кирчів, С. Дашкевич, О.Маковей, Василь Дутчак, Степан Кравчук, Лев Турбацький, Лев Когут, Денис Лукіянович, Осип Шпитко, Микола Левицький, Василь Сімович , Ю. Сербинюк та інші.

Автор статті «Сходження» ділиться своїми почуттями та шкодує, що «крізь товщу літ ще довго не все те зналося та й не кожному охочому була можливість ознайомитись з цим літописом» [14, с. 267].

Як зазначив В. Михайловський пізніше, обірвалося творче життя часопису. Справді, була надія ще відродити часопис, не тільки з милозвучною назвою, а й з національним духом, який заповів ще Ю. Федькович: «Я наш нарід цілим серцем люблю і душа моя віщує, що єго велика доля жде» [14, с. 268].

Стаття продовжується спогадами про відродження часопису, яке прийшло разом з проголошенням незалежності Української держави. В. Михайловський зазначає, що у цей час до народу прийшло розуміння того, що відродження країни можливе завдяки осмисленню історії України. Окрім цього, стало зрозуміло, що українську ідентичність можна захистити утвердженням національної ідеї та глибоким патріотизмом.

Водночас журналіст розмірковує над тим, чи вмітиме народ користуватися можливістю бути вільним у своїй країні. Відповідь на це питання він вбачає у завданні журналістів розвивати національний дух рідного краю в новоутвореному часописі, який вийшов 3 вересня 1991 року. Це стало важливою подією в журналістській діяльності самого Володимира Михайловського. Він також зазначив, що тут будуть розвивати традиції «Буковини» Юрія Федьковича, відродивши її історичну назву.

Разом з тим журналіст підкреслив у статті, що усі редактори часопису «Буковина» вважали за честь продовжити життя газети, яка більш як сімдесят років була приречена на архівне існування. Володимир Михайловський гордий цими перемінами, адже вони зміцнили їхню впевненість у собі та правду, яку вони несуть читачам. При всьому цьому автор згадує і про деякі труднощі, які спіткали журналістів.

Слід зауважити, що час становлення був не з легких. З одного боку, відродження давно забутого часопису «Буковина» сподобалося людям. При газеті вперше з'явилася творча галузка, яка висвітлювала питання національного відродження. Проте, з іншого боку, таку відвертість і вияв патріотизму не сприйняли деякі високопосадовці. Володимир Михайловський говорить про те, що бували й такі, які дорікали самою назвою газети. На їхню думку, часопис «Буковина» не мав великої ваги для відродження національного духу.

У статті знаходимо частину цитати редакційної ради зі зверненням до читачів, в якій йдеться про те, що нова «обласна газета» - нова не лише за

назвою, а й за розкутістю думок, вільної від будь-яких вказівок «згори», позбавленої від «обов'язкових» тем, нової за духовною спрямованістю друкованого слова.

Заключна частина нарису є своєрідним криком Володимира Михайловського, адже питання які тривожили Юрія Федьковича, досі не вирішені. Тому В. Михайловський закликає нас боротись за утвердження національної ідеї, за захист рідної мови, за любов до рідного краю.

2.2.2. Про Івана Бажанського

Нарис «Правда, яка мовчала понад 90 років...», написана Володимиром Михайловським, розкриває для нас словесного педагога, просвітителя краю, письменника кінця XIX – початку XX століття – Івана Бажанського. Очіма Володимира Михайловського цей письменник входить до тих, «які не обходять гострі кути», не замовчують те, що є, чи було в реальному житті. Насправді, однією з приємних та несподіваних звісток стала поява у видавництві «Зелена Буковина» (головний редактор Андрій Квасецький), де вийшов з друку щоденник-хроніка «Війна» Івана Бажанського.

В. Михайловський стверджує також, що по-щирому тішився за упорядника, доктора філологічних наук, професора Олександра Огуя, який розшукавши у пожовтілих листках щоденник-хроніку, дав йому нове життя. А точніше – «оживив» правду, яка мовчала майже століття. Адже, як стверджує літератор, він «пам'ятає той час, коли й годі було сподіватися на таке видання» [14, с. 383]. Архів Івана Бажанського зберігала його донька Ольга Іванівна Бажанська-Шевчукевич, дружина відомого лікаря, самодільного скульптора Опанаса Євгеновича.

Володимир Михайловський зізнається, що не раз доводилося бувати в оцій високоінтелегентній сім'ї. Там, на квартирі у Шевчукевичів, він і перечитав більшість творів Івана Бажанського. Це були оповідання – «Мертвецька Єлена», «На попадю родилася», «З моєю подорожі до Сучави», «Три дукати»,

«Жебрачка», «Рідна дитина», поему «Пропасть» та поезії письменника [14; с. 384].

Згодом, коли постало питання про написання своєї дипломної роботи Володимир Михайловський знав точно, що буде писати її на архівних матеріалах про життєвий і творчий шлях великого просвітителя буковинського краю І. Бажанського. Керівником дипломної був призначений один із найулюбленіших викладачів літератора, а саме Олекса Стратонович Романець.

Ці всі речі новатор доносив до нас, читачів, аби показати, як ще недалеко наше минуле, якщо й поступалося в чомусь, то не більше, як на відстань ідеологічного ліктя. «Навіть якщо щось і робилося, то в досить обмежених рамках допустимого» [14, с. 385], – оголосив В. Михайловський. Не зважаючи на те, що творчість Бажанського не була такою відомою на той час, для В. Михайловського вона відігравала важливу роль. Очима літератора твори Івана Бажанського сповнені людяністю та щирістю. В творах письменника болюча правда, мов рана.

Журналіст наводить уривок зі статті Бажанського «Як то я з кацапа став Русином-Українцем», яка являє собою щиру сповідь його душі. У цій щирій національній сповіді Михайловський пізнає значно глибше світогляд Івана Бажанського у любові до рідного слова.

У кожному слові Івана Бажанського передано рух людської душі. Літератор окреслив, що письменник – дорогий та уважний світлий голос українця, котрого хочеться завжди слухати, додавши: «І допоки чуєш його, маєш відчуття, що ти ще не згубив золотої нитки нашої історії, роду свого...» [14, с. 388] .

2.2.3. Про Дмитра Загула

«Сповідь крізь пам'ять» – саме в цьому нарисі В. Михайловський ознайомлює нас з видатним поетом Дмитром Загулом. Автор ділиться своїм внутрішнім світом та говорить: «Два почуття тісно сплітаються в мені, коли

пишу ці рядки, – гіркота і радість». Недарма він проникливо відкриває перед читачами душу, адже життя Дмитра немилосердно обірвалось, «його світле і чисте життя » [14, с. 165], – зазначив В. Михайловський.

Літератор стверджує, що пам'ять про значного поета викликає в нього радість. Дмитро Загул запам'ятався кожному гарячою та невідступною любов'ю до України, до слова, до правди. В статті наведені уривки його віршів, які мають патріотичні мотиви. Очевидно, що поет любить Україну, як власне життя. Володимир Михайловський вказує нам на те, що потрібно кожному з нас вчитися цієї святої вірності до України.

Варто звернути увагу на те, що нині двері до творчої майстерні Дмитра Загула відкриті. Бронзове погруддя поета, виготовлене скульптором Володимиром Гамалем, гордо стоїть у його рідному Мілієвому. Хто б не їхав у Вижницю чи Путилу, обов'язково гляне на бронзову постать поета. Володимир Михайловський ділиться спогадами про літературні читання, які відбуваються в осінню пору на честь незабутого поета. Літератор вважає, що це особливий день в духовності буковинців, бо Мілієве подає урок патріотичності для всієї України.

Підтвердженням усієї важливості цієї події стала участь голови із вручення премії Дмитра Загула, професора, доктора філологічних наук Богдана Івановича Мельничука. Володимир Михайловський наводить у статті уривок з промови професора, який ще раз характеризує Дмитра Загула як великого та справжнього патріота України. Додавши: «І нині вже пора видати тритомник визначного поета [14, с. 165].

Володимир Михайловський зазначає, що поет Дмитро Загул залишив для нас великий духовний скарб. Наше завдання, в першу чергу, не відступити, не обійти задумане. Слід зазначити, що на цьому святі виступили багато буковинських діячів. Тут же оголосили імена нових лауреатів премії Дмитра Загула. Сам літератор підкреслює ще раз, що це літературне дійство в Мілієві зміцнило наш національний дух та утвердило його добру силу.

Ця стаття є до певної міри, пам'яткою про те, що Дмитро Загул пішов на сталінську голгофу як людина, для якої честь була дорожчою за життя. Не забуваймо про це, адже його бойовий дух надає сили на майбутнє протистояння проти зла.

2.3. Творчий шлях письменників Буковини в жанровому розрізі (поети, прозаїки, критики, різножанрові автори)

2.3.1. Поети.

Про Михайла Ткача

Володимир Михайловський у своєму нарисі – «Відкрите серце – завжди на вітрі...» окреслив для нас постать видатного українського поета, славетного краянина Михайла Ткача. Як зазначав літератор, поет-пісняр дорогий йому, адже життя Ткача дало справді великий моральний і духовний урок чистоти, правди, любові до матері, рідної землі, любові до людини.

Цей нарис сповнений теплом та любов'ю до всього живого, адже в ньому згадувалися зустрічі нашого літератора з прекрасним поетом. І, як зазначав автор, – «після тих зустрічей під серце вселялося диво-огниво і виясняло нам бажання ступити, як і він, вірними на старенький поріг отчої хати...».

В. Михайловський зізнається, що кожного разу о будь-якій порі року, з нетерпінням чекав зустрічі з поетом, оскільки він захоплювався його добротою та великою душею. Він відчував деколи велику потребу у відчутті тепла серця Михайла Ткача, яке горнуло кожного до одностудства, в якому «запах рідної землі був найсолодшим у світі» [14, с. 211], – сказав В. Михайловський.

Літератор також згадує про те, що Михайло Ткач завжди був щирим і довірливим у розмові, часто переступав редакційний поріг рідної йому газети «Буковина», в якій сам колись працював. Сам автор зізнався, що ніколи не забуде, чим тривожила його душа, яка в шаленій біжучості днів далеко не все закарбувала. Проте у В. Михайловського таки збереглося одне інтерв'ю з Михайлом Ткачем. Вони обговорювали про фальші у нашому світі, про

неможливість видання книги талановитого поета, оскільки все на той час керувалось грошима, а саме: хто має кошти, той і на вершині.

Слід зазначити, що Михайло Ткач – лауреат Державної премії України імені Т. Г. Шевченка, за плечима якого десятки написаних книг, пісні якого співає не лише Україна, а й світ. Як окреслює В. Михайловський, поет сприймав надто чутливо кожне слово, що було мовлене у високоповажності до нього і цим був щасливий. Автор згадує, що Ткач мав величезну прихильність людей, завдяки своїй праці, яка справді була потрібна людям. «Утіха яснила його погляд і цю довірливість» [14, с. 211], – окреслив згодом В. Михайловський.

Заключна частина нарису передає читачеві біль та розчарування через тривожну звістку з Києва, а саме про хворобу письменника. Володимир Михайловський не раз сумно згадував про те, що дуже йому хотілося провідати Михайла Ткача, бодай торкнутися рукою його «побратимського плеча», яке було надійною опорою. Віра на одужання письменника не покидала журналіста.

Отже, ці всі згадки передали читачеві теплий подих осіннього вітру, любов до літератури, до краю, показали віддану дружбу та вміння поважати один одного.

Про Тамару Севернюк

Однією з улюблених книг, яка вразила Володимира Михайловського, стала книга поезій різних років відомої української поетеси Тамари Севернюк з такою зболоною назвою – “І що розп’яте – долюблю...”

Тамара Севернюк захопила В. Михайловського глибоким поглядом на життя, поглядом який вдосконалює це життя, скидає позолоту добродушності та заспокійливості. “В анотації до книжки, – пише він, – є кілька дуже важливих рядків. Вони досить чітко уловлюють сутність поетичного слова Тамари Севернюк: “Творче кредо поетеси можна означити одним із біблійних постулатів, а саме: “Стережись і дуже пильнуй душу свою, щоб не забув тих речей, що бачили очі твої і щоб вони не повиходили з серця твого по всі дні

твого життя.” Уся творчість поетеси якраз і є духовним закарбуванням того, що бачили її очі і зберегло серце, не зраджували дорогого...” [14, с. 369].

Тамара Севернюк щоразу гартує слово у неукореності тих, котрі дуже любили Україну, і цією відданістю освітлює торований і свій нелегкий шлях до пізнання істини. Володимир Михайловський стверджував, що вона ніяк не хотіла змиритися з тим, що світ цей шалений, що він досить невгамовний у своїй жорстокості, від чого швидко засівається чортополохом рідна земля. Зауважимо, що саме це наштотхнуло поетесу на написання вірша “Непокора”, який присвячений пам’яті Олени Теліги. На думку В.Михайловського, у книжці він найвищий у своїй сповідальності не лише перед собою, він той, який кличе до стійкості і тих, хто хитнувся під вітрами вседовolenості, хто не до кінця почув зігріте долею слово “Гримить!”.

Про Віктора Максимчука

Біль і гірка печаль поета, прозаїка, публіциста Віктора Максимчука, неабияк торкнулася душі Володимира Михайловського. Він описав весь жаль та сум, який переживав у своїх творах Віктор Максимчук. “Після смерті коханої дружини Орисі очі були переповнені журбою, мов хмари дощами” – описав Михайловський. Невдовзі поет зізнався, що саме вірші, які він писав, стали для нього ліками. Ними він розмовляє з Орисею, ділиться пережитим. «Віктор звів очі у стигле сонячне небо. Дасть Бог сили – закінчу книгу, яку присвячую пам’яті милої дружини...” [14, с. 373].

Зазначимо, що за натурою Віктор Максимчук був досить вразливий. Його поезія захоплює звучанням його душі, промовлянням до сердець людських, отим довірливим і правдивим ліричним “Я”. Будується вона часто на дисонансах, але з виразно означеним своїм місцем на роздоллі пережитого. Таким віршам властиве відчуття внутрішнього неспокою, прагнення осмислити до кінця, що сталося. Тому більшість віршів Максимчука – своєрідний сплав

трагічного і того нескореного, що не дає людині впасти, навіть тоді, коли спіткнулася на життєвому обриві. Адже серед жалів і болю залишився промінчик сонечка – його донечка. Як ясен-світ коханої дружини. У прикrostі поет в'яже на вітрі дня обірвану струну своєї віри й продовжує її гру на бистрині життя.

Володимир Михайловський підкреслює зв'язок Віктора Максимчука з природою, з якою, як з посестрою, довірливий і щирий, ніколи з нею не лукавить. Повчальне поетове слово не тільки йому самому не дає впасти долілиць, а здатне вселити надію в того, хто йде поруч. [14, с. 375].

У віршах поета Віктора Максимчука – не тільки настрій, а й воля його, ходіння зламом потривоженого світу. Осмислене життя поета не тільки заглядає в криницю мудрості, він кличе і нас бодай раз напитися з неї. «У ліриці не веде мову лише про себе самого, у віршах він спілкується у високому одкровенні зі своїми щирими друзями, в чому осягається «таїна» чистого, довірливого побратимства, яке є повчальним для кожного» [14, с. 375], – зазначив В.Михайловський.

У 2003 році у видавництві «Черемош» вийшла перша поетична збірка Віктора Максимчука «Незваний гість», а в 2005-му році друга – «Кує літа зозуля», яка містить й доробок малої прози – своєрідні думки вголос, кілька оповідань – «У пошуках кохання», «Люблю грозу!», «Лист до незнайомки». Михайловський вважав, що вони захоплять молодих людей, які роблять перші свої кроки у самостійне життя, зігріваючись першим коханням. Отже, в творчості Віктора Максимчука дуже помітне прагнення автора досягнути земну простоту, яка пізнається у вимірі журби і радості. І добре, що на цьому шляху він бачить виразно означений орієнтир, який провадить його на вершину творчості, на якій не тільки прозоре проростання думок, а й праця над сповіданим словом. [14, с. 376]

На сторінках книги «На зламі», Володимир Михайловський у нарисі «На зрізі одержимості» показав читачеві щиру і прекрасну поетесу Оксану Довгань. Автор також навів декілька цитат відомих літературознавців: «Цінно, коли людина може щось зробити для людського серця. Це вдалося Оксані Довгань» – зазначив Борис Бунчук, колишній декан філфаку ЧНУ, поет; «Оксана Довгань – зріла поетеса, слово її, наче обнадійливий видих душі» – окреслив Андрій Кушніренко, народний артист України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка [14, с. 378].

Володимир Михайловський писав, що поетеса Оксана Довгань зробила головне – вона створила в собі людину довірливу, небайдужу, з відкритою душею, ту, котра здатна переконувати своїми головними принципами, вистражаними власним життям, усвідомленими власним серцем. Коли і гіркота, і радість б'ються в одному пульсі. Можна помітити, що чим більше розпечена думка, тим глибше і яскравіше її художнє достоїнство. Також він відзначає, що, окрім доброго і повчального, поетеса постала на пошуках істини, думки і почуття. Саме тих почуттів, коли під силою відверто відчуваєш, що душа живе не тільки пам'яттю, але й долею пам'яті.

Отож, це стало початком народження цілої серії подібних книг. До речі, вже перше видання поетеси «Дихає земля» (1992) під своїм крилом об'єднало п'ять книг: «Покликаний долею співати», «Смерічці», «В тісних обіймах музики», «Любов'ю місто обгорнув», «У творчому пориві». Кожна книга по-своєму цікава, прониклива у долях героїв. Багато поданих фактів зустрічаються уперше. [14, с. 379].

Наприкінці статті «На зрізі одержимості» Володимир Михайловський підсумовує, що людина може багато досягнути, коли робота стає не тільки змістом життя, але й великою радістю. І все це він подає нам на прикладі життя і творчості Оксани Довгань.

Про Степана Кириляка

Як зазначив Володимир Михайловський, – «Він той, який звук дивитися правді у вічі, й тому знає дійсність в обличчя». Степан Кириляк – за фахом професійний журналіст, для якого земна краса – музика для його чутливого і спостережливого ока, в якому постійно живе інстинкт – підказка природи, ті відчуття, які на сонці не линяють. Його поетичне слово люблять читачі, чекаючи нових добірок на газетних сторінках. Це зумовлено одкровенням поета, щирістю його серця й душі.

Володимир Михаловський зазначає, що його книга «Цвіт на бистрині», є своєрідним роздумом над прожитим, своєрідне освідчення автора в тому, що існує тільки нами усвідомлене, сприйняте відкритим нервом. З-поміж однієї риси характеру поета, Володимир Михайловський окреслює ту, що поет не опускається до стороннього бачення, а завжди залишається в тій ролі, яка відстоює істину про спокій і затишок серця.

Степан Кириляк не тільки спостережливий, він ще й вчить сприймати світ чистою совістю. Це помітно з поезій: «У небовид жоржини задивились»; «Самотина на подушку коло тебе сіла»; «Бо наші дні, як, світ на бистрині». У книзі є поезії, в яких відчувається, як поет, за рецензентом, стискує свою совість в кулак. Це особливе почуття, яке будить совість читача, особливо, коли йде мова про нашу вірність материнському серцю, про нашу незрадливість Україні. Володимир Михайловський, коли вперше прочитав поезію «Студений Великдень», присвячену блаженній пам'яті поетової матері Ганни Пилипівни, помітив у Степана отого справжнього, синівського, оте почуття, яке зігріває мамину душу навіть на «Дорозі вічності» [14, с. 381].

Отже, поезія Степана Кириляка жива, як ліс, поле, бистроплинний Черемош, вже приходить до нас, освячена його житейською мудрістю, що викликана духовним хвилюванням. Це засвідчує талант поета та його високопатріотичний дух [14, с. 382].

Про Анну Душак

У наступному нарисі «Істина якій у серці тісно» В. Михайловський розкриває постать чарівної Анни Душак. Літератор окреслив перші рядки такими словами: «Дорога до себе самого часом довша за життя. Це – тернистий шлях пізнання». Михайловський задається питанням, чи варто дивуватися, що далеко не кожен доходить до середини пізнання самого себе? Він стверджував, що тяжко долати цю крутизну слабкодухим, а ще тим, хто купається в себелюбстві.

Проте є ті, які хочуть цей шлях пройти ще при житті. Серед них була і талановита українська поетеса Анна Душак. Вона з відкритим серцем осмислює не лише прожите, а й пережите. В. Михайловський зауважив, що словами простими і ніжними, бува, й з гіркавинкою текли в її творах, ніби тече у листках плакучої верби. Саме люди з таким характером імпонували йому. Бо у їхньому довірливому, відвертому слову, сповненому вічною снагою життя, не раз і сам зігрівав душу.

На думку В. Михайловського, таких сильних духом людей єднала найчастіше – поезія. Очима літератора поезія – це живе диво, як та сльоза на обличчі, – чиста, з подихом совісті. Він зізнався, що вкотре перечитував книги милої Анни Душак – «Дивоквіт любові», «Понад вечірнім Дереглуєм», «Любові стиглий колос» та ловив себе на думці, що істинна мудрість приходить до нас з глибини серця. Поетеса завжди висвітлювала відверто і широко своє серце поезією. Михайловський характеризує її як «неспокійний голос з характером дівчини», яка дивує своїми почуттями, щоб пізнати і радість кохання, і світ зажури.

Автор нарису згадує, що перша добірка поезії Анни Душак на сторінках часопису «Буковина», одразу знайшла читацький відгук. Володимир Михайловський наводить як приклад захоплення доцента університету, філологині Валентини Прокопенко. Вона підкреслила велику щирість поезій Анни Душак. Це не диво, адже сила слова поетеси, як зазначає літератор, подібна на «яскраві спалахи проникливо білих, ламаних блискавок» [14, с. 394].

У статті також зазначено, що її поетичне слово сповнене особливою ніжністю та обнадійливим сподіванням. Можна сказати, що її творчість – це сповідь зболеного серця, яке здатне пригорнутися до сонця. Для кращого розуміння сприймання поезій Анни Душак В. Михайловський наводить цілі уривки з її літературного ужинку.

Особливу увагу В. Михайловський приділяє розгляду книги поетеси «Любові стиглий колос». Він наголошує на тому, що щирість книги вражаюча. В інтерпретації Анни Душак – кохання знаходиться на грані ірраціонального світу, воно постійно у відблисках чистих та щирих почуттів. Літератор зазначає, що вірші А. Душак – дивовижний букет почуттів, гімн любові, коханню, щирості стосунків двох, що дзвінко «сплескують і б'ються об два береги життя». Батаго що з написаного поетесою вилилось у пісенний лад. Володимир Михайловський вражений таким розвитком подій та віри в те, що не одна з її пісень загоїть розчаровані душі та дасть упевненість іти тільки вперед.

Книга «Дивоквіт любові» Анни Душак, яку так дбайливо оформила американська художниця українського походження Лариса Баранецька, торкнулась сердець на двох континентах, а саме Європи та Америки. Як засвідчує В. Михайловський, кожний рядок в цій книзі, ніби ковток чистого і свіжого повітря. Він вважав поетесу прекрасною та закликає кожного читати її твори.

Про журнал «Німчич» і Манолія Попадюка

«Маємо не надуману, а живу радість – журнал «Німчич». Іще такий молодий, а вже з перших кроків: ще одне жадане творче буковинське джерело з нами!», – саме так поділився своїми враженнями Володимир Михайловський про видання «Німчич», головного редактора Манолія Попадюка. На думку літератора це людина, яка своїм словом вчить любити Україну, її історію, пізнавати рідний край, пам'ятати отих героїв, які жертвували своїм життям в ім'я правди.

Володимир Михайловський з великою радістю ділиться про вихід у світ літературно-мистецького, громадсько-політично та науково-освітнього видання «Німчич». Тут же він зазначає про деяке здивування оточуючих такою важливою подією для рідного краю, оскільки спромогтися на таке видання могли лише справжні патріоти, які серцем відчують як багато важить наше українське слово в утвердженні української національної ідеї. Тому щиро вдячний титанічній праці «цих справжніх подвижників-патріотів», адже він добре розуміє, наскільки багато вкладено сил та коштів у формуванні змісту цього журналу [14, с. 397].

Автор статті «Маємо не надуману, а живу радість – журнал «Німчич», ділиться своїми враженнями від знайомства з трьома випусками цього видання: перший – основи концепції журналу; другий – продовження популяризації письменників та митців Буковини та інших регіонів Буковини; третій – присвячений специфічним регіональним темам, включаючи народну творчість і взаємозв'язок літератури з природою Карпат. Він зазначає як багато в ньому гарних творів, щирих оповідей про наших письменників та митців. В. Михайловський ознайомлює читача з багатогранними розділами журналу: «Поезія», «Проза», «Золота муза», «Духовні обереги», «Золоті скарби нації», «Із далини буремних років», «Мораль і етика», «Куточок перекладача», «Галерея «Німчича», «Мистецька вервечка», «Незабутні», «Пісня буде поміж нас», «Рідний край», «Час і ми», «Літературні постаті», «Історичні виднокола», «Долі людські», «Гумор» та інші [14, с. 398].

Читаючи вищеназвану статтю можемо спостерігати, з якою гордістю говорить літератор про презентацію цього, ще зовсім молодого журналу «Німчич». Володимир Михайловський згадує, що цій урочистій події, а саме на презентацію журналу «Німчич» завітали багато поважних гостей з Буковини, Снятина та Городенки. Він неабияк пронизливо описав свою гордість за своїх творчих побратимів, адже, на його думку, вони засвітили ще одну яскраву зорю, освячену зеленим дивом Карпат.

Як зазначає В.Михайловський, животворча презентація журналу «Німчич» зам'яталась йому довірливим словом і його творців, і гостей. Очіма літератора це видання повнилось високохудожнім словом, воно гуртувало навколо себе і професіоналів, і творчу молодь. Він вважав, що саме це відкриє нові таланти, аби успадкувати літературні традиції, та стане «гідним голосом всієї інтелігенції гуцульського краю» [14, с. 397]. Стаття розкриває число учасників журналу «Німчич», а саме : «Манолій Попадюк – головний редактор журналу, Василь Данилюк – керівник апарату Вижницької райдержадміністрації, Іван Дрончук – керуючий справами районної ради, заступник головного редактора журналу, поети Степан Кириляк, Василь Джуран, Володимир Никифорук» та інші.

Володимир Михайловський також окреслив і те, що на тому чудовому дійстві звучали пісні, поети читали вірші, прихильники вітали поважну редколегію. Зазначив автор статті також таку річ: « Що ж, втішимося, бо, як сказав поет Віталій Колодій, відтепер ворота в Карпати мають ще одну перлинисту оздобу. Це – правда. Щасливої путі тобі, «Німчич»!» [14, с. 400]. .

2.3.2. Прозаїки

Про Івана Нагірняка

У нарисі про Івана Нагірняка Володимир Михайловський зазначає: «Так уже склалося в нашій журналістській долі, що не раз бачив його у щирому спілкуванні з багатьма людьми. Іван Нагірняк уміє їх «розговорити» в будь-якій ситуації» [14, с. 371].

Звісно, це дається не кожному і це справді засвідчує професіоналізм Івана Нагірняка як прозаїка, драматурга, поета та публіциста. Дехто з колег і сьогодні зауважує, що ключик до спілкування з людьми у нього під серцем. Він володів великим талантом відкритості свого серця, а його співчутливість викликає одразу довіру. Іван Нагірняк завжди шукає шлях до справжності. Можна сказати, що його щирість – оголеність душі, здатність теж ділитися з

співбесідником своїм сокровенним. Володимир Михайловський сказав: це людина, для котрої істинно всі радощі й печалі людські проходять за міліметр від її серця [14, с. 371].

Прозаїк багато з'їздив по рідному буковинському краї. Часто його публікації в пресі стають темою розмови для багатьох. Він любив глибину людських характерів, відстежуючи в своїх творах грань їхнього зламу чи крутизну сходження. “Нагірняк досить гостро відчуває чужий біль”, – окреслив В. Михайловський. Таке – ознака людської широти. Це підтверджують його журналістські публікації – “Пастушок на літо”, “Новодністровськ засвічує вогні” [14, с. 372].

Зазначимо, що “Мелодія давньої юності” – його третя книга. Вона висвітлює те, що у поета на серці: поезії, прози, драматургії. Окрім цього, поет прагне того, щоб усе ним висповідене, було сприйняте читачами не як аргумент, а як віра у добрих, чесних, працелюбних людей, та й щоб не повторялася в комусь чужа біда [14, с. 372].

Отже, письмо Івана Нагірняка – густе, напружене, не позбавлене того особливого емоційного чару, яким може наповнити його тільки душа. Письменник пише серцем, все у нього на рівні найщиріших переживань.

2.3.3. Критики.

Про Віктора Косяченка

Стаття «На роздумній стежці долі» присвячена праці письменника Віктора Косяченка. Цей буковинський письменник є справжнім патріотом нашої України. У своїй творчості він бореться за рідну мову, за рідну історію, за пам'ять про трагічні події Голодомору та пам'ять шевченківського слова. Володимир Михайловський окреслює письменника Віктора Косяченка – одного із тих, хто не тільки одержимий образом України – Держави. Він переймається подіями, які відбуваються у нашій країні. На його думку, український народ має повернути те що було поганьбовано та втрачено. Але найбільша сила його

письма в тому, що він веде у світ, де життєві цінності ніколи не падають у вартості [14, с. 485].

Очима В. Михайловського В. Косяченко хоче донести до свого читача усю важливість любові до України. Не просто донести, а закликати до цього кожну людину, пробудити кожну душу. Саме це є гаслом книги «На поклик віщих заповітів». Володимир Михайловський зазначає, що його твори проникнені довірливістю та щирістю, а інколи чуттєвістю. Книга « На поклик віщих заповітів» довгі роки буде дорогою, оскільки вона будить у людях мотиви святої правди та своєї землі. Письменник кличе кожного зігрітися словом Великого Кобзаря Тараса Шевченка, яке і на сьогодні таке актуальне. Слід усвідомити, що те, про що писав Тарас Григорович стільки років тому, неабияк надало значущості подіям, які відображаються у цей скрутний час. Віктор Косяченко хоче, щоб ми не зраджували двом заповітам: Шевченка та Франка. Зокрема у політично-філософській поемі «Мойсей» та заключному творі його заповідальної тетралогії, що написаний у формі відкритого листа до молоді рівно сто років тому, на самому початку першої революції. Окрім цього, письменник згадує у своїй книзі і про Помаранчеву революцію яка, незважаючи на те, що у деякій мірі зазнала поразки, все ж таки вселила велику надію в серцях українців.

Автор статті наголошує на тому, що Віктор Косяченко завжди відстоював справедливість. Матеріали, що увійшли до його книги, «писані по гарячих слідах». Він протестує проти тих, хто хоче понівечити пам'ять про історичне минуле українців. У кінці статті ще раз акцентує на відвертості та щирості літератора. «Адже без минулого немає майбутнього. Хто не знає свого минулого, той не вартий свого майбутнього» [14, с. 485].

Про Володимира Дячкова

Нарис «Сказав, ніби заповів...» відкрив для нас постать українського письменника, критика, публіциста, члена Національної спілки журналістів України та Національної спілки письменників України – Володимира Дячкова.

Як зазначив В. Михайловський, редакційний поріг В. Дячков переступив найбільше, адже сорок років плідно працював, «упрягся у газетний плуг», так сказати. Літератор зауважив, що слово з руки критика вдало торкалось сердець читачів, оскільки всі слова зігріті щиро. Зокрема, сила його слова мала тверде переконання в тому, що правда та істина не вмирають [14, с. 232].

Автор статті також зауважує, що мав за гордість працювати разом з такою людиною, адже в редакції відчувалась вперта пильність критика, яка не пропускала на творчу ниву «слова-заблуди». Володимир Дячков не шукав легкості, він зважувався з далечини вивести для свого улюбленого читача щирі людські почуття, ще з часів Шевченківського слова та Великого Кобзаря. І це все не дарма, тому що критик вважав, що ці всі праці з минулого не мають права згубитися під хвилями часу.

Володимир Михайловський окреслив, що пристрасні пошуки сивої давнини та витягнення на світло дня «немеркнучих перлин» духовності сформували характер видатного та впертого критика. Журналіст охарактеризував Дячкова, як дослідника, а ще – великого любителя красного слова, яке переніс з журналістської майстерні у письменницьку світлицю.

В очах В. Михайловського талановитий критик мав чутливе серце і був уважний та відповідальний за все. «Треба мати надто чутливе серце і пильне око, аби враз вловити оту миттєвість, де «легкими хвилями коливалося марево тихої самоти, де «кіт довго дивився, як синій присмерк ковтає срібні сплески хвиль...» [14, с. 234], – сказав літератор.

Окрім цього, Володимир Дячков був одним із тих, хто готував «стартовий майданчик» сторінки газети «Буковина» для злету до читачів численних журналістських матеріалів. Володимир Михайловський зазначив, що ця робота потребувала не тільки художнього смаку, але й оперативності та часто

натомлювала широке чоло критика. Але колегам було завжди тепло від його щирості у товариській незрадливості. Наприкінці нарису автор зауважив, що роки лише поглиблювали цю чудову рису характеру.

2.3.4. Різножанрові автори.

Про Богдана Мельничука

В четвертій частині книги «На зламі» Володимир Михайловський окреслює багатогранну діяльність українського вченого, філолога, поета, публіциста, журналіста, педагога, перекладача, Заслуженого працівника освіти України – Богдана Мельничука.

Слід зазначити, що його публіцистичне слово перебуває на бистрині життя і відстоює українську правду. Автор статті зазначає, що слово письменника завжди виважене, в ньому чітко означена позиція автора, яка публіцистично гостра у відстоюванні державної мови, у захисті славетних імен, які є гордістю нації. Б. Мельничук, як зазначив Володимир Михайловський, мав ще й високу громадянську сміливість, інтелігентську порядність, без якої не могла існувати справжня публіцистика. «Вона у Богдана Мельничука є! І за це щонайперше поважає його багаточисельний читач. Зауважу, читач, який досить активно реагує на кожную таку публікацію. Не раз це підтверджували листи і в редакцію газети «Буковина», телефонні дзвінки [14, с. 360].

На думку Володимира Михайловського, «секрет» його публіцистичного слова у тому, що подає не лише інформацію, а й будить думку читача, загострює читацьку увагу на проблемі, воно кличе бути небайдужими до засмічення нашої мови, вчить бути небайдужим до історичної правди. Автор статті стверджує, що Богдан Іванович ненавидить криве дзеркало, яке й нині нам можуть підставити. Статті професора мали багато гарних відгуків. Ось назви деяких його публікацій: «Віковічний найвищий авторитет», «Шевченко плаче за імперією?», «Не плюймо в рідні криниці, панове...», «Будьте люди, а не посмішище...», «Все боком ставили...» (про вшанування Юрія Федьковича і не тільки). Зазначимо те, що публікації Богдана Івановича на сторінках газети

«Буковина» про Івана Франка, його зв'язки з нашим краєм, були неперевершені. Вони призвели до такого фурору, що відгуки про них були приємні серцю кожного читача [14, с. 361].

Як зазначає В. Михайловський, однією з успішних публікацій Богдана Мельничука стала стаття «Мовні покручі», яка мала багато відгуків у час появи. Та й не тільки тоді. Статтю помітили. У 1988 році професор видав свою першу книгу художньо-публіцистичних оповідей «Канадські зустрічі». На думку Володимира Михайловського, нинішнього читача зацікавить не один з її розділів, зокрема, «Слідами Сави Жижиця», де йдеться про прототип персонажа повісті Ольги Кобилянської «Земля», котрий після трагедії братовбивства виїхав у пошуках роботи до Канади. Перебувавши в закордонному відрядженні на канадській землі, Богдан Мельничук спеціально їздив до містечка Маклейн, де колись жив Сава, відвідав його могилу, побувавши у хаті родича Павлюка, щоб якнайточніше передати всі деталі, не втратити важливих моментів, які сумлінно передав у розповіді про Саву та його родича [14, с. 362].

Отож, підкреслив В. Михайловський, публіцист Богдан Мельничук цікавий нам і як пошуковець, першовідкривач того, що доповнює та розширює пізнаваний нами світ. Автор статті робить висновок: «Будь моя воля і гроші, я б видав окремою книжкою публіцистику Богдана Мельничука. Чому? Вірю, вона стала б добрим життєвим підручником, особливо для молодшого покоління, аби збагнути, як важливо бути не байдужими до матері, до України, до рідної мови, до історії, до духовності, яка плекає націю» [14, с. 363].

Про Мірчу Лютика

Нарис «Зоряний дощ над розлогим садом» присвячено відомому румунському поету і перекладачу Мірчі Лютику. На самому початку статті автор зазначає, що Мірча Лютик завжди багато працює. Для нього, це стиль життя. Він яскравий, талановитий та чесний. Сам поет чітко окреслив свій

творчий та життєвий шлях у вірші «Творчість», де він зображує себе у морі зі слів. Слова оточують його повсюди, вони постійно при ньому. І це не дивно, адже вони представляють перекладацьку ниву Мірчі Лютика [14, с. 164].

Слід відмітити, що автор статті захоплюється перекладацькими здобутками обдарованого письменника. Його праця була відзначена Міжнародною премією імені Івана Франка. І це цілком закономірно, адже обшир роботи захоплює своїм подвижництвом та чистотою думки. І як зазначено у статті, незалежно від того, з якої мови він перекладає: з української, російської, англійської, латиської, білоруської, болгарської, словенської, грузинської, узбецької та інших літератур. Таким чином, можемо відмітити багатогранність і освіченість талановитого письменника.

Як пише Володимир Михайловський, в останні роки побачили світ три книги прози письменника. Це книги для дітей та юнацтва, куди увійшли твори майже вісімдесяти українських письменників. І вибирає Мірча Лютик такі твори, які працюють на формування духовності в дитячій та юнацькій психології, на їхню порядність та моральність. Таким чином, перекладач прагне молодим людям допомогти, навчити проходити через найважчі випробування, виходити з них із душевною перемогою, та аби ці випробування не ламали їх.

Проаналізувавши у послідовності три книги «Зоряного дощу», журналіст Володимир Михайловський підкреслює, як перекладач від твору до твору формує своєрідне сходження на життєву висоту, примножує велике духовне багатство, що передається від покоління до покоління, удосконалює та зміцнює його. І все це задля того, щоб передати наступникам цей безцінний, закорінений український скарб духовності румунському читачеві. Він може ознайомитись з прозовими творами Г. Сковороди, П. Куліша, Ю. Федьковича, Лесі Українки, В. Симоненка, М. Матіос та багатьох інших. У цих книгах, як пише сам автор нарису, живе і його дитинство, і юність. А окрім того, в них багато правди, вони допомагають зрозуміти, що істинна мудрість приходить із серця[14, с. 165].

Його перекладацькі праці, як зазначає В. Михайловський, подані у високомайстерній інтерпретації румунською мовою, для того, щоб усе сокровенне залишилося і в румунській мові. Відмічено, що це дуже важко зробити. Проте Мірчі Лютику це вдається завдяки глибокому знанню української мови та щирості його душі.

Наприкінці статті автор наголошує на тому, що ці книги і для дорослих, і для дітей. На його думку, кожен знайде в них щось для себе та неодмінно візьме усе корисне.

Висновки до 2 розділу

У цьому розділі досліджено вплив історичних подій на творчість письменників Буковини, їхнє відображення в творах Володимира Михайловського, а також аналіз їхньої специфіки в жанровому розрізі. Перший підрозділ розглядає вплив історичних подій на творчість письменників Буковини. Описано, як різні періоди історії, включаючи політичні та соціальні зміни, вплинули на теми і мотиви творчості інших буковинських авторів. Проаналізовано, як ці події відображені в творах В. Михайловського, підкреслюючи його здатність висвітлювати історичні контексти в літературних дослідженнях. У другому підрозділі зосереджено увагу на книгах Володимира Михайловського «Між страхом і любов'ю» та «На зламі», де автор досліджує творчість найвизначніших буковинських письменників. Розглядається історичний контекст, у якому ці твори були написані, а також, як Михайловський підходить до аналізу творчості таких письменників, підкреслюючи їхній вплив на літературу та культуру Буковини. 2 підрозділ присвячений аналізу творчого шляху письменників Буковини у жанровому розрізі. Описується, як різні жанри (поезія, проза, літературна критика) представлені у творчості буковинських авторів та як вони впливали на розвиток літератури регіону. Подається огляд найвизначніших представників кожного жанру, підкреслюється їхній внесок у літературний набуток Буковини. Цей

розділ забезпечує глибокий аналіз творчості буковинських письменників, підкреслюючи важливість історичного контексту та жанрового різноманіття у дослідженнях Володимира Михайловського.

РОЗДІЛ 3

ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ БУКОВИНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Вивчення творчості буковинських письменників у загальноосвітніх навчальних закладах має велике значення та включає кілька важливих аспектів. Варто зазначити, що Буковина володіє унікальною культурною спадщиною, сформованою під впливом різних народів та традицій. Ознайомлення з творчістю місцевих письменників допомагає учням краще зрозуміти та оцінити своє культурне коріння. Також багато буковинських авторів писали свої твори українською, румунською, німецькою та російською мовами. Це вивчення сприяє розвитку мовних навичок та поліпшує міжкультурне спілкування. Слід відзначити, що письменники часто відображають у своїх творах соціально-політичні реалії свого часу, що допомагає учням краще зрозуміти історичний контекст та сучасні проблеми.

Буковина має багатий літературний спадок, який може надихати молодих авторів і читачів, формуючи любов до літератури та мистецтва. Аналіз творів буковинських письменників сприяє розвитку критичного мислення та творчого підходу до літератури. Потрібно взяти до уваги, що вивчення їхньої творчості допомагає підвищити інтерес до сучасної української літератури та підтримувати місцевих авторів. Таким чином, вивчення творчості буковинських письменників не лише розширює кругозір учнів, але й допомагає формувати їхню національну свідомість [7, с. 16].

Однак існують певні проблеми, пов'язані з недостатнім вивченням творчості буковинських письменників у загальноосвітніх навчальних закладах, які також потребують уваги. Варто зазначити, що навчальні плани часто не включають творчість місцевих авторів, зосереджуючись на загальноукраїнських чи класичних письменниках. Це призводить до того, що учні не знайомляться з унікальною культурною спадщиною регіону. Більше того, у багатьох школах відсутні достатні навчальні матеріали, присвячені буковинським письменникам, що ускладнює процес їх вивчення. Може бути недостатньо підручників або

антологій, які б охоплювали творчість місцевих авторів. Слід відзначити, що вчителі можуть не мати достатньої інформації або знань про буковинських письменників для ефективного викладання їхньої творчості.

У рамках шкільної програми можуть не проводитися тематичні заходи, конкурси чи літературні фестивалі, які б популяризували творчість буковинських авторів. Багато учнів мають обмежений доступ до сучасних творів буковинських письменників, що не дозволяє їм ознайомитися з актуальними темами і проблемами. У суспільстві може існувати стереотип, що література окремих регіонів не є важливою, що впливає на інтерес до вивчення місцевих авторів.

Вирішення цих проблем сприятиме більшій інтеграції творчості буковинських письменників у навчальний процес, що допоможе зберегти і популяризувати культурну спадщину регіону. У сучасному суспільстві зростає інтерес до вивчення культурної спадщини регіонів, що впливають на формування національної ідентичності. Потрібно взяти до уваги, що Буковина, як багатонаціональний та культурно багатий регіон, має особливе значення для української літератури. Вивчення творчості буковинських письменників у шкільній програмі сприяє не тільки збереженню культурної спадщини, але й формуванню національної свідомості молодого покоління.

3.1. Аналіз навчальних програм: які автори і твори включені до шкільних програм, методи їх вивчення

3.1.1. Аналіз діючих навчальних програм

Аналіз діючих навчальних програм з вивчення творчості буковинських письменників варто почати з початкової школи. Варто зазначити, що у початковій школі учні знайомляться з віршами та короткими оповіданнями Юрія Федьковича, такими як "Зозуля" та "Кобзарю". Вірші Ольги Кобилянської, зокрема "На полонині" та "В лісі", допомагають дітям розвинути почуття любові до природи та рідного краю. Основна мета початкового навчання

літератури - залучення учнів до читання, розвиток уяви та формування базових літературних навичок. Завданням є пробудити інтерес до рідної культури та літературної спадщини. Для знайомства дітей з літературою використовуються інтерактивні методи, такі як читання вголос, театралізація уривків з творів, обговорення прочитаного та малювання ілюстрацій до творів [3, с.].

Переймаючи цю традицію, середня школа продовжує глибше аналізувати літературні твори. Слід відмітити, що учні вивчають оповідання Ольги Кобилянської, такі як "Земля" та "Людина". Вони аналізують соціальні та психологічні аспекти цих творів, обговорюючи теми боротьби за справедливість та самовизначення. Твори Юрія Федьковича та Марії Матіос використовуються для розвитку навичок критичного мислення, написання рефератів та есе. Учні порівнюють різні літературні стилі та підходи до опису соціальних проблем. Уроки включають творчі завдання, такі як написання листів героям творів, створення презентацій про життя та творчість письменників, організація літературних вечорів та вистав.

У старшій школі дослідження літератури стає ще глибшим та детальнішим. Потрібно взяти до уваги, що старшокласники глибоко досліджують романи Марії Матіос, такі, як "Солодка Даруся", аналізуючи їх історичний контекст та вплив на сучасне суспільство. Учні аналізують літературний контекст творів, досліджують історичні події, які вплинули на письменників, і розглядають, як ці події відображаються у літературі. Вони також порівнюють твори буковинських письменників з творами літераторів інших регіонів України. У старшій школі велика увага приділяється вивченню літературної критики та методології аналізу творів. Учні пишуть наукові роботи, виконують дослідницькі проєкти, беруть участь у дискусіях про вплив літератури на суспільство.

Таким чином, програми навчання літератури в школах надають змогу учням різного віку знайомитися з творчістю буковинських письменників, розвиваючи критичне мислення, літературні навички та національну свідомість.

3.1.2. Роль і значення творів буковинських письменників

Роль і значення творів буковинських письменників - надзвичайно важливі для формування національної свідомості, розвитку літературної компетенції та виховання моральних цінностей в учнів. Варто зазначити, що твори буковинських письменників сприяють формуванню національної свідомості учнів, допомагаючи їм усвідомити своє культурне та історичне коріння. Наприклад, роман "Земля" Ольги Кобилянської розкриває тему зв'язку людини з рідною землею та боротьби за справедливість. Слід відмітити, що "Солодка Даруся" Марії Матіос описує трагічні події української історії, допомагаючи учням зрозуміти складні історичні процеси та їх вплив на сучасність. Твори Юрія Федьковича про життя гуцулів піднімають питання національної ідентичності та культурного самовизначення.

Вивчення творів буковинських письменників також сприяє розвитку читацьких навичок, таких, як аналіз тексту, виявлення основних тем та мотивів, інтерпретація символів. Учні навчаються порівнювати літературні твори та проводити їх критичний аналіз. Потрібно взяти до уваги, що написання рецензій на прочитані твори, аналіз літературних персонажів, створення схем та таблиць для візуалізації основних ідей творів є важливими вправами для розвитку цих навичок. Учні також беруть участь у літературних дебатах та дискусіях, що сприяє розвитку комунікативних навичок.

Художня творчість буковинських письменників піднімає важливі етичні та моральні питання, такі, як боротьба за справедливість, соціальна нерівність, людська гідність. Наприклад, "Земля" Ольги Кобилянської досліджує питання соціальної справедливості та людської гідності. Слід відзначити, що література допомагає виховувати в учнях гуманістичні ідеали, такі, як співчуття, повага до інших людей, почуття відповідальності за свої вчинки. Учні обговорюють моральні дилеми, що постають перед героями творів, та їхні власні життєві ситуації.

Таким чином, вивчення творів буковинських письменників є ключовим елементом у формуванні національної свідомості, розвитку літературної компетенції та вихованні моральних цінностей у молодого покоління. Цей підхід допомагає не лише збагачувати літературні знання учнів, але й розвивати їх критичне мислення, етичні принципи та соціальну відповідальність.

3.1.3. Які автори і твори включені до шкільної програми вивчення літератури буковинського краю

Вивчення літератури Буковини у школах є важливою частиною освітнього процесу, що сприяє формуванню національної свідомості та культурного розвитку учнів. Варто зазначити, що шкільна програма включає твори таких видатних буковинських письменників, як Юрій Федькович, Ольга Кобилянська, Марія Матіос, Михайло Івасюк, а також інших значних авторів, чия творчість залишила глибокий слід у культурному житті регіону.

Юрій Федькович є одним із найбільш відомих буковинських письменників, творчість якого включена до навчальних програм. Слід відзначити, що у початкових класах вивчаються його вірші та короткі оповідання, такі, як "Сестра" та "Кобзар і жовняри". Ці твори допомагають дітям розвинути почуття любові до природи та рідного краю. У середніх та старших класах учні знайомляться з байками та легендами Федьковича, що дозволяє їм зрозуміти глибину культурної спадщини Буковини [4].

Ольга Кобилянська ще одна знакова письменниця літератури Буковини. Її твори також включені до шкільної програми. Потрібно взяти до уваги, що учні середніх та старших класів вивчають такі її повісті, як "Земля" та "Людина". Ці твори розкривають соціальні та психологічні аспекти життя, обговорюють теми боротьби за справедливість та самовизначення, що сприяє розвитку критичного мислення у школярів.

Твори Марії Матіос також включені до шкільної програми і є важливою частиною літературного виховання учнів. Варто зазначити, що старшокласники

глибоко досліджують її романи, такі як "Солодка Даруся", аналізуючи їх історичний контекст та вплив на сучасне суспільство. Такі твори допомагають учням зрозуміти складні історичні процеси та їхній вплив на сучасність, а також розвивають уміння аналізувати літературні тексти.

Михайло Івасюк є ще одним значущим письменником Буковини, твори якого включені до навчальної програми. Слід відмітити, що старшокласники вивчають його твори, такі як "Ода українській мові", «Пігулки для матері», «Балада вершника на білому коні».

Також на уроках літератури рідного краю вивчається творчість Богдана Мельничука. Серед них знаходимо його збірку поезій «На ріках оleshківських». Ці твори досліджують історичні події та культурні аспекти життя Буковини, що сприяє формуванню уявлення про історичну спадщину регіону. Загалом його поезії відзначаються ідейно-тематичним багатством та жанровою різноманітністю. Свої твори поет адресує і наймолодшим читачам, охоче звертається до жанру усмішки, літературної пародії та епіграми [14, с. 80].

До шкільної програми також включені твори інших відомих буковинських авторів, що дозволяє охопити ширший спектр літературної спадщини регіону. Варто зазначити, що серед цих авторів є Борис Бунчук, Марія Матіос та Тамара Севернюк.

Разом з тим, потрібно взяти до уваги, що не вивчається творчість багатьох інших письменників, які досліджені у творах Михайловського. Це, зокрема, Іван Бажанський, Михайло Ткач, Степан Кириляк, Анна Душак та Іван Нагірняк. Їхня творчість також заслуговує на увагу і могла б значно збагачити шкільну програму, розширюючи горизонти учнів та надаючи їм можливість краще ознайомитися з багатством літературної спадщини Буковини.

Твори цих письменників не тільки збагачують навчальний процес, але й сприяють розвитку ключових компетенцій учнів. Потрібно взяти до уваги, що вивчення їхньої творчості сприяє формуванню національної свідомості, розвитку літературної компетенції та вихованню моральних цінностей. Учні

набувають навичок критичного мислення, аналізу літературних текстів, а також отримують можливість ознайомитися з історією та культурою рідного краю.

Таким чином, включення творів буковинських письменників до шкільної програми має велике значення для формування культурної та національної свідомості учнів. Це допомагає не тільки вивчати літературну спадщину регіону, а й розвивати у школярів любов до читання та глибокі знання з літератури.

3.2. Методи викладання: різні підходи до вивчення літератури, включаючи інтерактивні та проєктні методи

3.2.1. Інтерактивні методи навчання

Використання різноманітних методів викладання літератури значно підвищує якість освітнього процесу. Одним із найбільш ефективних підходів є інтерактивні методи навчання. Слід відзначити, що інтерактивні методи включають дискусії та рольові ігри, що дозволяють учням обговорювати теми творів та інсценувати уривки, розігруючи ситуації, описані у творах. Це допомагає їм краще зрозуміти зміст та контекст творів, розвиваючи їх критичне мислення та комунікативні навички.

Потрібно взяти до уваги, що створення проєктів, присвячених творчості буковинських письменників, є ще одним важливим елементом інтерактивного навчання. Учні можуть створювати виставки про життя і творчість письменників, писати сценарії для постановок за мотивами їх творів, готувати презентації та доповіді. Проєктна робота дозволяє учням глибше зануритися у матеріал, працювати в команді, розвивати навички дослідження та презентації результатів.

Варто зазначити, що тематичні уроки, присвячені життю і творчості буковинських письменників, також є важливою частиною навчального процесу. Учні вивчають основні етапи їхнього життя, аналізують вплив історичних подій на їхню творчість. Тематичні уроки можуть включати читання та обговорення

уривків з творів, аналіз літературних персонажів, творчі завдання. Слід відзначити, що організація літературних конкурсів та виставок, де учні можуть написати власні твори, натхнені творчістю буковинських письменників, також сприяє розвитку творчих здібностей та критичного мислення.

3.2.2. Проєктні методи навчання

Проєктні методи навчання також відіграють важливу роль у вивченні літератури. Потрібно взяти до уваги, що дослідницькі проєкти, де учні аналізують творчість конкретного письменника, виявляють основні теми та мотиви, створюють доповіді та презентують результати своїх досліджень, сприяють розвитку навичок самостійної роботи, критичного мислення та вміння презентувати результати своїх досліджень. Інтеграція літератури з іншими предметами, такими як історія, мистецтво, географія, також є важливим аспектом проєктного навчання. Наприклад, учні можуть досліджувати історичний контекст творів, створювати карти місць, описаних у творах, або малювати ілюстрації до прочитаних текстів.

Слід відзначити, що використання сучасних технологій для створення мультимедійних проєктів, присвячених творчості письменників, є ще одним важливим елементом проєктного навчання. Учні можуть створювати відео, презентації, блоги, веб-сайти, де представляють свою роботу та діляться своїми знахідками. Це сприяє розвитку технічних навичок та креативного мислення.

Варто зазначити, що інтерактивні та проєктні методи сприяють розвитку критичного мислення учнів, оскільки вони змушують їх аналізувати, оцінювати та інтерпретувати інформацію. Зауважимо, що ці методи дозволяють учням активно брати участь у навчальному процесі, що підвищує їх мотивацію та інтерес до предмету. Використання дискусій, презентацій та групових проєктів сприяє розвитку комунікативних навичок та вміння працювати в команді.

Потрібно взяти до уваги, що проєктні методи надають учням можливість проявити свою креативність та самовиразитись через створення власних проєктів, написання творів, створення мультимедійних матеріалів.

Таким чином, використання інтерактивних та проектних методів у викладанні літератури не тільки підвищує якість навчання, але й сприяє всебічному розвитку учнів, формуючи в них навички, необхідні для успішного майбутнього.

3.3. Рекомендації для вчителів: як можна поліпшити викладання творчості буковинських письменників на прикладі праць Михайловського

3.3.1. Як удосконалити процес вивчення творчості буковинських авторів

Варто зазначити, що використання сучасних технологій може значно поліпшити процес вивчення творчості Володимира Михайловського. Слід відзначити, що інтерактивні платформи, такі як віртуальні музеї, можуть бути ефективним інструментом для вивчення його творчості. Учні можуть створювати електронні портфоліо з аналізом його творів, брати участь у онлайн-дискусіях та проходити інтерактивні тести. Наприклад, створення віртуального музею творчості Володимира Михайловського дозволить учням досліджувати його життя і творчість через інтерактивні екскурсії, відеоматеріали та аудіозаписи.

Проектне навчання також є важливим елементом удосконалення процесу вивчення літератури. Потрібно взяти до уваги, що проведення учнями дослідницьких проєктів на тему "Вплив творчості Володимира Михайловського на розвиток літератури Буковини" допоможе їм глибше зануритися у матеріал. Учні можуть досліджувати різні етапи життя Михайловського, аналізувати його вплив на сучасну літературу Буковини та створювати презентації, де подають свої результати.

Слід відзначити, що інтеграція вивчення творчості Михайловського з історією дозволяє учням аналізувати історичні події, що вплинули на його творчість, та досліджувати взаємозв'язок між літературою та історією. Наприклад, учні можуть підготувати історичні довідки про періоди, які

описував Михайловський у своїх творах, та презентувати їх на уроках історії та літератури.

Варто зазначити, що мультимедійні проєкти є ще одним ефективним інструментом для удосконалення навчального процесу. Створення презентацій творів Володимира Михайловського, де учні розповідають про основні теми, аналізують персонажів та обговорюють літературні прийоми, що використовуються у його творах, сприяє розвитку технічних навичок та креативного мислення. Учні можуть знімати короткометражні фільми або документальні відео про життя та творчість Михайловського, використовуючи різні мультимедійні інструменти.

Інтерактивні заходи також грають важливу роль у процесі вивчення. Слід відзначити, що організація літературних читань, де учні читають уривки з творів Володимира Михайловського, аналізують їх та обговорюють з однокласниками та вчителями, допомагає краще зрозуміти зміст та контекст творів. Проведення літературного вечора, присвяченого творчості В. Михайловського, де учні представляють свої улюблені уривки з його творів, виступають з доповідями та беруть участь у дискусіях, сприяє розвитку комунікативних навичок.

Інсценізації та театралізація також можуть поліпшити процес вивчення творчості. Потрібно взяти до уваги, що інсценізація уривків з творів Михайловського під час шкільних свят та літературних вечорів дозволяє учням краще зрозуміти зміст та контекст творів. Наприклад, підготовка театральної постановки за мотивами одного з оповідань В. Михайловського, де учні виступають у ролі акторів, режисерів та сценаристів, сприяє розвитку творчих здібностей та командної роботи.

Екскурсії та зустрічі з літературознавцями також є важливими елементами навчального процесу. Варто зазначити, що організація екскурсій до музеїв та літературних місць, пов'язаних з життям і творчістю Михайловського, сприяє поглибленню знань учнів про його творчість та культурну спадщину

Буковини. Наприклад, відвідування музею газети «Буковина» або участь у літературних екскурсіях, які проводять літературознавці та дослідники творчості В. Михайловського, дозволяє учням краще зрозуміти контекст його творів.

Використання соціальних медіа також може бути ефективним інструментом для вдосконалення процесу вивчення. Потрібно взяти до уваги, що створення онлайн-клубів для обговорення творчості В. Михайловського дозволяє учням брати участь у дискусіях, публікувати свої роботи, обмінюватися ідеями та отримувати зворотний зв'язок від однокласників та вчителів. Наприклад, створення групи у соціальних мережах, де учні публікують свої рецензії на твори В. Михайловського, обговорюють їх з однолітками та проводять онлайн-зустрічі з літературознавцями, сприяє розвитку комунікативних навичок та креативного мислення.

Індивідуальні та групові проєкти також можуть значно поліпшити процес вивчення. Варто зазначити, що проведення індивідуальних досліджень, де кожен учень обирає окремий аспект творчості В. Михайловського для вивчення, аналізує його та представляє свої результати у вигляді доповіді або презентації, сприяє розвитку самостійності та критичного мислення. Наприклад, учень може досліджувати тему національної ідентичності у творах В. Михайловського, писати статтю та презентувати її на уроці літератури.

Співпраця з сучасними письменниками також може бути корисною. Зауважимо, що організація зустрічей з сучасними письменниками, які досліджують творчість В. Михайловського або пишуть про Буковину, допомагає учням краще зрозуміти вплив творчості В. Михайловського на сучасну літературу та культурне життя регіону. Наприклад, запрошення на зустріч письменника, який є дослідником творчості В. Михайловського, організація дискусії та обговорення його творів сприяє розвитку інтересу до літератури.

Таким чином, використання сучасних технологій, інтерактивних та проєктних методів, а також залучення учнів до різноманітних заходів та співпраця з літературознавцями і сучасними письменниками дозволяє значно удосконалити процес вивчення творчості буковинських авторів на прикладі творчості Володимира Михайловського. Це сприяє всебічному розвитку учнів, формуючи в них навички, необхідні для успішного майбутнього.

3.3.2. Чого не вистачає на уроках літератури з погляду вивчення буковинських письменників рідного краю

На сьогоднішні день у багатьох навчальних програмах недостатньо представлені твори буковинських письменників. Це означає, що учні мають обмежені можливості знайомитися з літературною спадщиною свого регіону. Слід відзначити, що у підручниках літератури часто можна знайти лише кілька уривків з творів Юрія Федьковича або Ольги Кобилянської, тоді як їхні твори містять багатий матеріал для аналізу. Потрібно взяти до уваги, що включення до навчальних програм більшого числа творів буковинських письменників, з акцентом на їхній вплив на українську літературу та культуру, може значно поліпшити ситуацію. Це може бути досягнуто через розширення розділів у підручниках, а також підготовку спеціалізованих методичних матеріалів для вчителів [19].

Варто зазначити, що традиційні методи навчання часто не забезпечують активну участь учнів у навчальному процесі, що може призводити до поверхового засвоєння матеріалу. Слід відзначити, що на уроках рідко використовуються рольові ігри, дискусії, інтерактивні проєкти, що могло б зробити навчання більш захоплюючим і дієвим. Потрібно взяти до уваги, що активніше використання інтерактивних та проєктних методів навчання, таких як рольові ігри, інсценізації уривків з творів, обговорення у форматі дискусій, створення мультимедійних проєктів, сприятиме глибшому розумінню матеріалу та розвитку критичного мислення.

Зауважимо, що література часто вивчається ізольовано від інших предметів, що знижує можливість учнів бачити літературні твори у ширшому контексті історії, культури та суспільства. Слід відмітити, що уроки літератури рідко включають історичні контексти або зв'язок з іншими дисциплінами, такими, як географія чи мистецтво. Потрібно взяти до уваги, що інтеграція літератури з іншими предметами, такими як історія, мистецтво, географія, дозволить учням краще зрозуміти історичний та культурний контекст творів. Наприклад, на уроках історії можна досліджувати історичні події, описані у творах буковинських письменників, а на уроках мистецтва створювати ілюстрації до цих творів.

Варто зазначити, що на уроках літератури рідко використовуються мультимедійні ресурси, такі, як відео, аудіозаписи, інтерактивні презентації, що могло б зробити уроки більш цікавими та різноманітними. Також відсутність відеоматеріалів про життя та творчість буковинських письменників, аудіокниг з їх творами або інтерактивних презентацій є значною проблемою. Потрібно взяти до уваги, що використання мультимедійних ресурсів, таких як створення відеопрезентацій про життя і творчість Володимира Михайловського, прослуховування аудіокниг з його творами, перегляд документальних фільмів про Буковину, може значно поліпшити процес вивчення.

Варто зазначити, що мало уваги приділяється позакласній роботі, такій як літературні гуртки, екскурсії до музеїв, зустрічі з сучасними письменниками та літературознавцями. Слід відмітити, що відсутність регулярних екскурсій до місць, пов'язаних з життям і творчістю буковинських письменників, обмежена кількість зустрічей з сучасними письменниками та літературознавцями є значною прогалиною у навчальному процесі. Потрібно взяти до уваги, що організація більшої кількості позакласних заходів, таких, як екскурсії до музеїв, присвячених буковинським письменникам, участь у літературних фестивалях, зустрічі з сучасними письменниками, сприятиме поглибленню знань учнів про літературну спадщину рідного краю.

На нашу думку, літературні твори часто залишаються просто текстом у підручниках, і учні не завжди мають можливість побачити їх у живому виконанні або відчувати емоційну глибину через інсценізації та театралізації. Слід відзначити, що відсутність регулярних літературних вечорів, театральних постановок або літературних конкурсів є значною проблемою. Потрібно взяти до уваги, що організація інтерактивних заходів та читань, де учні можуть інсценізувати уривки з творів буковинських письменників, брати участь у літературних вечорах, обговореннях та дискусіях, допоможе зробити літературу більш доступною та емоційно близькою, а також розвивати акторські навички учнів.

Можна додати, що місцеві музеї, бібліотеки, театри та інші культурні установи недостатньо залучаються до освітнього процесу, що могло б значно збагачувати знання учнів про літературну спадщину їхнього краю. Слід відзначити, що недостатня кількість співпраці шкіл з місцевими музеями, бібліотеками та театрами для організації спільних заходів та проєктів є значною прогалиною. Потрібно взяти до уваги, що активніше залучення місцевих культурних ресурсів до освітнього процесу, наприклад, співпраця з місцевими музеями для проведення спільних виставок та екскурсій, організація літературних читань у бібліотеках, постановок у театрах за творами буковинських письменників, може значно поліпшити процес вивчення літератури.

Таким чином, враховуючи зазначені аспекти, можна значно удосконалити процес вивчення творчості буковинських письменників рідного краю, зробивши його більш ефективним, цікавим та всебічно розвиненим.

Висновки до 3 розділу

Цей розділ присвячений аналізу навчальних програм, методів викладання та рекомендацій для вчителів щодо поліпшення процесу вивчення творчості буковинських письменників на основі праць Володимира Михайловського. У першому підрозділі йде розгляд авторів і творів включених до шкільних програм, описуються методи вивчення творів буковинських письменників, що застосовуються в загальноосвітніх навчальних закладах. Аналізується, які твори включені до навчальних програм, і те, наскільки повно вони репрезентують літературний набуток Буковини. У другому підрозділі досліджуються різні підходи до вивчення літератури, включаючи інтерактивні та проєктні методи. Описуються переваги інтерактивних методів навчання, таких, як і дискусії, рольові ігри, проєкти й тематичні уроки. Розглядаються проєктні методи навчання, включаючи дослідницькі та мультимедійні проєкти. Підкреслюється важливість використання сучасних технологій у навчальному процесі. Третій підрозділ подає рекомендації для вчителів щодо поліпшення викладання творчості буковинських письменників. Описуються конкретні приклади впровадження інтерактивних та проєктних методів на прикладі творів Володимира Михайловського. Рекомендації включають застосування сучасних технологій, організацію літературних читань, інсценізації та театралізації, екскурсії до музеїв та зустрічей з літературознавцями і сучасними письменниками. Підкреслюється важливість активної позакласної роботи та співпраці з місцевими культурними установами. Цей розділ забезпечує всебічний огляд сучасних методів викладання літератури, зокрема творчості буковинських письменників, та надає практичні рекомендації для вчителів щодо їх застосування у навчальному процесі.

ВИСНОВКИ

Журналістика для Володимира Михайловського була сенсом життя. У своїх творах він вшановував відомих письменників рідного краю, справжніх українців. Звичайно, обсяг цієї кваліфікаційної роботи не дозволяє докладно розповісти про всіх талановитих людей, життя і творчість яких висвітлив В.Михайловський. Однак, виходячи з поставлених завдань, виявилось можливим розкрити та проаналізувати діяльність деяких творчих буковинців, висвітлені на сторінках книг Володимира Михайловського.

У першому розділі роботи було детально розглянуто біографію і творчий шлях Володимира Михайловського, його ключові роботи та літературний стиль. Відзначено його внесок у розвиток української літератури та журналістики, а також його участь у громадських рухах. Підкреслено значення його діяльності для формування національної свідомості та збереження культурної спадщини Буковини.

У другому розділі проаналізовано вплив історичних подій на творчість письменників Буковини та їхнє відображення у творах В. Михайловського. Проведено аналіз його книг "Між страхом і любов'ю" та "На зламі".

Вивчено творчий шлях письменників Буковини в жанровому розрізі та їхній внесок у літературну спадщину регіону. Підкреслено важливість історичного контексту та жанрового різноманіття у літературних дослідженнях Михайловського.

У третьому розділі розглянуто навчальні програми та методи викладання творчості буковинських письменників. Проаналізовано твори, включені до шкільних програм, та підходи до їхнього викладання.

Надано рекомендації для вчителів щодо використання інтерактивних та проєктних методів навчання, сучасних технологій та організації літературних заходів. Підкреслено важливість активної позакласної роботи та співпраці з місцевими культурними установами.

Отож, слід відзначити, що кожна особа у книжці нарисів Володимира Михайловського – це талановитий вияв духовних прав, без яких не можливо

підняти у таємниче зерно високої особи. Можна ствердити, що його твори – це синтез життя й мистецтва, етики й естетики, що об'єднують вищий ступінь життєвих цінностей, естетичних можливостей, почувань, настроїв. Таким чином, подальше дослідження та популяризація творчості Володимира Михайловського є важливою складовою освіти і культури рідного краю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабич Н. Літературна спадщина Володимира Михайловського. *Українська література в контексті часу*. 2015. С. 123–130.
2. Богайчук М. Література і мистецтво Буковини в іменах: Словник-довідник. Чернівці: Букрек, 2005. 303 с.
3. Буковинські письменники: Збірник статей / упоряд. В. Захарченко. Чернівці: Прут, 2001. 558 с.
4. Вовк С. Література Буковини: Від минулого до сьогодення. Київ: Освіта, 2009. 389 с.
5. Горбач Т. Буковинська літературна школа: Нариси та статті. Львів: Літопис, 2011. 254 с.
6. Гусар Ю. Страх і любов Володимира Михайловського. *Буковинське віче*. 2010. 3 лютого (№ 8). С. 4.
7. Історія Буковини. За ред. М. Івасюка. Чернівці: Рута, 1998. 453 с.
8. Мельничук Б. *Енциклопедія Сучасної України*. Михайловський Володимир Іларіонович. URL: <https://esu.com.ua/article-64910> (Дата звернення: 15.10.2024).
9. Мельничук Б. На ріках оleshківських: Поезії. Київ.: Академвидав, 2007. 208 с.
10. Михайленко О. Людина професійного обов'язку і сильного духу - Володимир Михайловський. URL: <https://biblio.lib.kherson.ua/mihaylovskiy.htm> (Дата звернення: 04.09.2024).
11. Михайловський В.: бібліогр. покажч. / уклад. М. Дудидра; вебліогр. Г. Добровська; ред. І. Рудько, М. Довгань; Упр. Культури Чернів. Облдержадмін., Чернів. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Івасюка. Чернівці: Букрек, 2019. 220 с.
12. Михайловський В. Лауреати літературно-мистецької премії імені Сидора Воробкевича (1993–2000): реком. бібліогр. покажчик / упоряд. Л. Щербанюк, М. Довгань. Чернівці, 2001. С. 44–45.
13. Михайловський В. Між страхом і любов'ю. Чернівці: Букрек, 2006. 564 с.

14. Михайловський В. На зламі. Роздуми про близьке й дороге. / Вступна стаття та редагування Б. Мельничука. Чернівці: Букрек, 2010. 408 с.
15. Михайловський В. Пам'яті А. Добрянського. *Газета «Буковина»*. 2009. 27 січня (№ 7). С. 3.
16. Мурмилюк Г. Володимир Михайловський – людина професійного обов'язку і сильного духу. URL: <http://www.dobrabiblioteka.cv.ua/ua/news?id=1076083> (Дата звернення: 19.03.2024).
17. Письменники Буковини другої половини 20-го століття: Хрестоматія. Частина друга. 2-е вид. доповн. / упоряд. Б. Мельничук, М. Юрійчук. Чернівці: Прут, 2003. 752 с.
18. Сергієнко І. Літературна спадщина Буковини. Чернівці: Зелена Буковина, 2006. 364 с.
19. Федькович Ю. Повне зібрання творів. Томи 1-3. Київ: Наукова думка, 1984. 587 с.
20. Черняк Л. "Моя Україно із присмаком вишні..." : або Четверті літературні читання пам'яті Володимира Михайловського. *Буковина*. 2020. № 8, 20 лют. С. 9.